Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
YVES'A BOTA
przedstawiona w dniu 7 lipca 2016 r.[1]

**Sprawa C-449/14 P**

**DTS Distribuidora de Televisión Digital SA**
**przeciwko**

**Komisji Europejskiej**

Odwołanie — Pomoc państwa — Program pomocy na rzecz RTVE — Zmiana istniejącego programu pomocy — Środki podatkowe, nałożone na operatorów radiowych i telewizyjnych oraz operatorów telekomunikacyjnych, stanowiące nowy sposób finansowania pomocy — Istnienie koniecznego związku przeznaczenia pomiędzy środkami podatkowymi i pomocą — Zakres kryterium dotyczącego bezpośredniego wpływu przychodu z podatku na wysokość pomocy — Decyzja Komisji uznająca nowy program finansowania za zgodny z rynkiem wewnętrznym — Podważenie zgodności z prawem decyzji — Oddalenie skargi o stwierdzenie nieważności przez Sąd

## I – **Wprowadzenie**

1. U podstaw niniejszej sprawy leży decyzja Komisji 2011/1/UE[2], w której uznała ona za zgodny z rynkiem wewnętrznym hiszpański program pomocy państwa na rzecz Corporación de Radio y Televisión Española SA (RTVE), hiszpańskiego publicznego nadawcy radiowo-telewizyjnego finansowanego częściowo za pomocą podatku od operatorów telewizyjnych i telekomunikacyjnych.

2. W swoim odwołaniu DTS Distribuidora de Televisión Digital SA[3] domaga się uchylenia wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 11 lipca 2014 r., DTS Distribuidora de Televisión Digital/Komisja[4], w którym oddalił on jej skargę zmierzającą do stwierdzenia nieważności spornej decyzji.

3. Telefónica de España SA i Telefónica Móviles España SA[5] wniosły odwołanie wzajemne, w którym również domagają się uchylenia tego wyroku.

4. Niniejsza sprawa daje Trybunałowi sposobność do wyjaśnienia zakresu kryteriów umożliwiających dokonanie oceny, w jakim stopniu środki podatkowe stanowią sposób finansowania pomocy państwa, będąc integralną częścią tej pomocy, i powinny w związku z tym zostać zgłoszone Komisji Europejskiej. Badanie to wymaga wykazania istnienia „nierozerwalnego związku przeznaczenia"

1 — Język oryginału: francuski.

2 — Decyzja z dnia 20 lipca 2010 r. w sprawie programu pomocy państwa C 38/09 (ex NN 58/09), który Hiszpania zamierza wdrożyć na rzecz Corporación de Radio y Televisión Española (RTVE) (Dz.U. 2011, L 1, s. 9, zwana dalej „sporną decyzją").

3 — Zwana dalej „DTS".

4 — T-533/10, EU:T:2014:629, zwany dalej „zaskarżonym wyrokiem".

5 — Zwane dalej łącznie „Telefónica".

pomiędzy tymi środkami a rozpatrywanym programem pomocy. Istnienie takiego nierozerwalnego związku przeznaczenia pomiędzy podatkami płaconymi przez operatorów telewizyjnych i telekomunikacyjnych, takich jak DTS i Telefónica, a pomocą przekazywaną na rzecz RTVE, jest w niniejszej sprawie sporne między stronami.

5. Stwierdzając bowiem brak takiego nierozerwalnego związku przeznaczenia pomiędzy środkami podatkowymi a rozpatrywaną pomocą, Komisja w spornej decyzji uznała, że omawiane podatki nie stanowiły integralnej części pomocy przekazywanej na rzecz RTVE, a w konsekwencji nie powinny być brane pod uwagę przy badaniu jej zgodności z rynkiem wewnętrznym. Tak więc, opierając się na tych rozważaniach, Komisja uznała rozpatrywaną pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 106 ust. 2 TFUE.

6. W zaskarżonym wyroku Sąd oddalił zarzuty zmierzające do stwierdzenia nieważności podniesione przez DTS i Telefónica przeciwko spornej decyzji.

7. W niniejszej opinii zaproponuję Trybunałowi oddalenie odwołania wniesionego przez DTS.

8. Z jednej strony wyjaśnię, że Sąd nie naruszył prawa w ramach dokonywania oceny zgodności z prawem spornej decyzji, a w szczególności przy stosowaniu kryteriów wypracowanych przez Trybunał dla ustalenia istnienia nierozerwalnego związku przeznaczenia pomiędzy podatkami nałożonymi na DTS i Telefónica a pomocą wypłacaną RTVE. Z drugiej strony wyjaśnię, że nie można zarzucać Sądowi nieuwzględnienia dla celów tej analizy niektórych przepisów ustawodawstwa krajowego ani przeinaczenia zakresu właściwego prawa krajowego.

9. Zaproponuję również Trybunałowi oddalenie odwołania wzajemnego wniesionego przez Telefónica, opartego na jedynym zarzucie dotyczącym naruszenia art. 40 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, ponieważ Sąd moim zdaniem prawidłowo zbadał dopuszczalność zarzutów zmierzających do stwierdzenia nieważności, które Telefónica podniosła w pierwszej instancji.

## II – **Okoliczności powstania sporu i sporna decyzja**

10. W dwóch decyzjach [6] Komisja zatwierdziła system finansowania RTVE ustanowiony w Ley 17/2006 de la radio y la televisión de titularidad estatal (ustawie nr 17/2006 w sprawie publicznego radia i telewizji publicznej) z dnia 5 czerwca 2006 r.[7]. Ten program finansowania miał charakter mieszany, gdyż RTVE korzystała z jednej strony z przychodów pochodzących z jej działalności komercyjnej, w szczególności ze sprzedaży przestrzeni reklamowej, a z drugiej strony z rekompensaty od państwa hiszpańskiego za realizowanie misji publicznej.

11. Omawiany system finansowania został istotnie zmieniony na mocy Ley 8/2009 de financiación de la Corporación de Radio y Televisión Española SA (RTVE) [ustawy nr 8/2009 w sprawie finansowania Corporación de Radio y Televisión Española SA (RTVE)] z dnia 28 sierpnia 2009 r.[8], która weszła w życie w dniu 1 września 2009 r. W szczególności w celu zrekompensowania utraty innych dochodów komercyjnych, ustawa ta wprowadziła lub zmieniła w art. 2 ust. 1 lit. b)–d) i w art. 4–6 kilka środków

6 — Decyzje C(2005) 1163 wersja ostateczna z dnia 20 kwietnia 2005 r. dotycząca pomocy państwa na rzecz RTVE (E 8/05) (streszczenie: Dz.U. 2006, C 239, s. 17) i C(2007) 641 wersja ostateczna z dnia 7 marca 2007 r. dotycząca finansowania środków redukcji personelu w RTVE (NN 8/07) (streszczenie Dz.U. 2007, C 109, s. 2).

7 — BOE nr 134, z dnia 6 czerwca 2006 r., s. 21270, zwanej dalej „ustawą nr 17/2006”.

8 — BOE nr 210, z dnia 3 sierpnia 2009 r., s. 74003, zwanej dalej „ustawą nr 8/2009”.

podatkowych, w tym nowy podatek w wysokości 1,5% dochodów operatorów telewizji płatnej z siedzibą w Hiszpanii [9]. Udział tego podatku w budżecie RTVE nie mógł przekroczyć 20% całkowitego rocznego wsparcia dla RTVE. Wszelka nadwyżka dochodów z podatków trafiała do hiszpańskiego ogólnego budżetu państwa.

12. Ponadto rekompensata z tytułu wykonywania obowiązków wynikających ze świadczenia usługi publicznej, przewidziana w ustawie nr 17/2009, została utrzymana. Tak więc, jeżeli ww. źródła finansowania nie wystarczały, aby pokryć całość kosztów RTVE z tytułu wykonywania jej obowiązków wynikających ze świadczenia usługi publicznej, państwo hiszpańskie było zobowiązane, na mocy art. 2 ust. 2 ustawy nr 8/2009 i art. 33 ustawy nr 17/2006, do pokrycia tej różnicy.

13. Wreszcie art. 3 ust. 2 ustawy nr 8/2009 określał górną granicę dochodów RTVE. W latach 2010 i 2011 całkowity roczny dochód nie mógł przekroczyć kwoty 1200 mln EUR, co odpowiadało również górnej granicy jej wydatków w każdym roku obrachunkowym. W latach 2012–2014 maksymalny wzrost tej kwoty został ustalony na 1%, a w kolejnych latach wzrost ten był określony przez roczną zmianę wskaźnika cen konsumpcyjnych.

14. Po tym, jak w dniu 22 czerwca 2009 r. do Komisji wpłynęła skarga dotycząca projektu ustawy, na podstawie którego miała powstać ustawa nr 8/2009, Komisja w dniu 2 grudnia 2009 r. poinformowała Królestwo Hiszpanii o swojej decyzji o wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 TFUE w odniesieniu do zmiany programu finansowania RTVE [10].

15. W dniu 18 marca 2010 r. Komisja zgodnie z art. 258 TFUE wszczęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, uznawszy, że podatek nałożony na łączność elektroniczną był sprzeczny z art. 12 dyrektywy 2002/20/WE [11]. W dniu 30 września 2010 r. w uzasadnionej opinii Komisja wezwała Królestwo Hiszpanii do zniesienia tego podatku ze względu na jego niezgodność ze wspomnianą dyrektywą.

16. W dniu 20 lipca 2010 r. Komisja wydała sporną decyzję, w której stwierdziła, że zmiana systemu finansowania RTVE przewidziana w ustawie nr 8/2009 była zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 106 ust. 2 TFUE. W tych ramach Komisja w szczególności uznała, że środki podatkowe wprowadzone lub zmienione tą ustawą nie były integralną częścią nowych elementów wsparcia przewidzianych przez omawianą ustawę i że wobec tego ewentualna niezgodność tych środków podatkowych z dyrektywą 2002/20 nie miała wpływu na badanie jej zgodności z rynkiem wewnętrznym. Stwierdziła ona ponadto, że zmieniony program finansowy RTVE jest zgodny z art. 106 ust. 2 TFUE, ponieważ respektuje on zasadę proporcjonalności.

## III – **Zaskarżony wyrok**

17. Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 24 listopada 2010 r. DTS wniosła skargę o stwierdzenie nieważności spornej decyzji. Na poparcie tej skargi DTS podniosła trzy zarzuty oparte na naruszeniu, odpowiednio, pojęcia pomocy w rozumieniu art. 107 TFUE w odniesieniu do możliwości oddzielenia środków podatkowych wprowadzonych lub zmienionych ustawą nr 8/2009, art. 106 ust. 2, a także art. 49 i 63 TFUE.

18. Sąd w zaskarżonym wyroku oddalił każdy z tych zarzutów co do istoty, a w konsekwencji oddalił skargę w całości.

9 — Inne środki podatkowe polegały na nowym podatku w wysokości 3% dochodów operatorów telewizji niekodowanej, nowym podatku w wysokości 0,9% dochodów operacyjnych brutto operatorów usług telekomunikacyjnych z siedzibą w Hiszpanii i na części wynoszącej 80% już istniejącej opłaty z tytułu wykorzystania widma radiowego, do maksymalnej kwoty 330 milionów EUR.

10 — Streszczenie: Dz.U. 2010, C 8, s. 31.

11 — Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie zezwoleń na udostępnienie sieci i usług łączności elektronicznej (Dz.U. 2002, L 108, s. 21 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 13, t. 29, s. 337).

## IV – **Żądania stron i postępowanie przed Trybunałem**

19. W odwołaniu DTS wnosi do Trybunału o:

— uchylenie zaskarżonego wyroku;

— stwierdzenie nieważności spornej decyzji lub, tytułem ewentualnym, przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd;

— obciążenie Komisji i innych stron kosztami postępowania przed Sądem i Trybunałem.

20. Komisja wnosi o oddalenie odwołania i obciążenie DTS kosztami postępowania. Telefónica złożyła odpowiedź na odwołanie na poparcie DTS. Królestwo Hiszpanii i RTVE złożyły odpowiedzi na odwołanie na poparcie Komisji.

21. Telefónica wniosła odwołanie wzajemne, w którym wnosi do Trybunału o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz obciążenie Komisji i popierających ją interwenientów kosztami postępowania przed Sądem i Trybunałem. RTVE, Królestwo Hiszpanii i Komisja wnoszą o oddalenie tego odwołania wzajemnego. DTS nie złożyła odpowiedzi na to odwołanie wzajemne.

## V – **W przedmiocie odwołania głównego**

22. W swoim odwołaniu DTS zarzuca jedynie Sądowi, że potwierdził analizę Komisji co do okoliczności, że nie była ona zobowiązana do zbadania zgodności z traktatem FUE opłaty parafiskalnej w wysokości 1,5%, pobieranej na mocy ustawy nr 8/2009 od dochodów brutto operatorów telewizji płatnej.

23. DTS zmierza w ten sposób do uzyskania zniesienia tej szczególnej korzyści odnoszonej przez RTVE, kładąc nacisk na okoliczność, że są one obie w sytuacji bezpośredniej konkurencji na rynku nabywania treści audiowizualnych.

24. Na poparcie swojego odwołania DTS podnosi trzy zarzuty oparte, odpowiednio, na naruszeniu art. 107 ust. 1 TFUE z powodu błędnej wykładni pojęcia pomocy, na naruszenia tegoż postanowienia, ponieważ Sąd w zaskarżonym wyroku nie dokonał pełnej kontroli w przedmiocie istnienia pomocy i przeinaczył prawo hiszpańskie, jak również na naruszeniu prawa przy stosowaniu art. 106 ust. 2 TFUE.

### A – *W przedmiocie dopuszczalności odwołania głównego*

25. RTVE utrzymuje, że odwołanie jest niedopuszczalne, ponieważ licząc 40 stron, przekracza zdecydowanie maksymalną długość 25 stron dopuszczoną w praktycznych instrukcjach dla stron dotyczących spraw wnoszonych do Trybunału [12], przy czym wnosząca odwołanie nie uzasadniła tego przekroczenia.

26. Co więcej, RTVE i Królestwo Hiszpanii uważają, że w odwołaniu nie wskazano dokładnie punktów zaskarżonego wyroku, które są podważane. Odwołanie ogranicza się więc do powtórzenia argumentów z pierwszej instancji lub podniesienia kwestii faktycznych.

27. DTS podważa powyższe argumenty.

12 — Dz.U. 2014, L 31, s. 1.

28. Żaden z zarzutów niedopuszczalności podniesionych przez RTVE i Królestwo Hiszpanii nie może moim zdaniem zostać uwzględniony.

29. Po pierwsze, jak wynika z orzecznictwa Trybunału, praktyczne instrukcje mają charakter wskazówki i nie mają żadnej mocy wiążącej. Są one wydawane w celu uzupełnienia i wyjaśnienia reguł stosowanych do przebiegu postępowania przed Trybunałem w interesie dobrej administracji wymiarem sprawiedliwości, i nie mają one na celu zastąpienia odpowiednich przepisów statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i regulaminu postępowania przed Trybunałem [13]. Tak więc, jakkolwiek w pkt 20 omawianych instrukcji rzeczywiście orientacyjnie wskazano, że odwołanie „nie powinno przekraczać 25 stron", to jednak – jak wskazał Trybunał w swoim orzecznictwie – nie określają one w sposób bezwzględny maksymalnej liczby stron [14]. W braku wyraźnych przepisów w statucie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i regulaminie postępowania okoliczność, że odwołanie wniesione przez wnoszącą odwołanie przekracza maksymalną liczbę stron ustaloną w praktycznych instrukcjach, nie może zatem pociągać za sobą jego niedopuszczalności.

30. Po drugie, badanie odwołania wykazuje, że wnosząca odwołanie wskazuje dokładnie naruszenia prawa, jakie zostały popełnione w zaskarżonym wyroku i wyjaśnia w szczegółowy sposób przyczyny, dla których wyrok ten należy uchylić. W tych okolicznościach wymogi postawione przez Trybunał są moim zdaniem spełnione [15].

31. Ponadto wbrew temu, co utrzymują RTVE i Królestwo Hiszpanii, odwołanie wniesione przez DTS nie ogranicza się do powtórzenia argumentów wysuniętych w pierwszej instancji ani do podniesienia kwestii faktycznych. DTS podważa bowiem sposób, w jaki Sąd zinterpretował i zastosował prawo Unii, a w szczególności kryteria wypracowane przez Trybunał, w celu ustalenia, że środki podatkowe stanowią integralną część programu pomocy. W tym względzie pragnę przypomnieć, że w celu zapewnienia skuteczności postępowania odwoławczego kwestie prawne rozpatrywane w pierwszej instancji mogą być ponownie rozważane w ramach odwołania wniesionego do Trybunału, w związku z czym wnoszący odwołanie może oprzeć swoje odwołanie na zarzutach i argumentach podniesionych już przed Sądem [16].

32. W świetle powyższych okoliczności proponuję w konsekwencji Trybunałowi orzeczenie, że odwołanie wniesione przez DTS jest dopuszczalne.

B – *W przedmiocie zarzutu pierwszego opartego na naruszeniu art. 107 ust. 1 TFUE z powodu błędnej wykładni pojęcia pomocy*

33. W swoim zarzucie pierwszym DTS podważa analizę dokonaną przez Sąd w pkt 92–104 zaskarżonego wyroku, w wyniku której stwierdził on, że Komisja zgodnie z prawem uznała trzy środki podatkowe wprowadzone lub zmienione ustawą nr 8/2009 za niestanowiące integralnej części programu pomocy, z którego korzysta RTVE. Wnosząca odwołanie utrzymuje zasadniczo, że nałożony na nią podatek stanowi pomoc w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, ponieważ podobnie jak podatek od sprzedaży bezpośredniej produktów leczniczych w sprawie, w której zapadł wyrok z dnia 7 września 2006 r., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528, stanowi on asymetryczny podatek wprowadzony z zamiarem bezpośredniego finansowania RTVE.

13 — Motywy 1–3 tych instrukcji.

14 — Zobacz podobnie postanowienie z dnia 30 kwietnia 2010 r., Ziegler/Komisja, C-113/09 P(R), niepublikowane, EU:C:2010:242, pkt 33.

15 — Pragnę przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem „odwołanie powinno w sposób precyzyjny wskazywać kwestionowane elementy wyroku, o którego uchylenie się wnosi, a także argumenty prawne, które w sposób konkretny uzasadniają to odwołanie" (zob. w szczególności wyrok z dnia 4 lipca 2000 r., Bergaderm i Goupil/Komisja, C-352/98 P, EU:C:2000:361, pkt 34).

16 — Wyrok z dnia 18 stycznia 2007 r., PKK i KNK/Rada, C-229/05 P, EU:C:2007:32, pkt 32 i przytoczone tam orzecznictwo.

34. Wbrew temu, co utrzymuje Królestwo Hiszpanii, dopuszczalność tego zarzutu nie podlega moim zdaniem żadnej wątpliwości, ponieważ wnosząca odwołanie krytykuje wnioski, jakie Sąd wyciągnął z okoliczności faktycznych i mającego zastosowanie uregulowania krajowego co do istnienia, z punktu widzenia kryteriów ustanowionych w orzecznictwie Trybunału, nierozerwalnego związku przeznaczenia pomiędzy rozpatrywanymi środkami podatkowymi a pomocą wypłacaną RTVE.

35. Powyższy zarzut składa się z dwóch części dotyczących błędnej wykładni, odpowiednio, argumentów wnoszącej odwołanie i orzecznictwa Trybunału.

1. W przedmiocie części pierwszej zarzutu pierwszego dotyczącej błędnej wykładni argumentów wnoszącej odwołanie

36. W części pierwszej swojego zarzutu pierwszego wnosząca odwołanie utrzymuje, że Sąd błędnie uznał w pkt 92 i 93 zaskarżonego wyroku, że zmierzała ona w swoich argumentach do podważenia zasady wypracowanej przez Trybunał w wyrokach: z dnia 20 września 2001 r., Banks, C-390/98, EU:C:2001:456; z dnia 27 października 2005 r., Distribution Casino France i in., od C-266/04 do C-270/04, C-276/04 i od C-321/04 do C-325/04, EU:C:2005:657. Sąd naruszył ponadto według niej prawo, powołując się na te wyroki, ponieważ rozpatrywany podatek różni się od powszechnego podatku, zaś pomoc przyznana RTVE nie polegała na zwolnieniu ze wspomnianego podatku.

a) Zaskarżony wyrok

37. Po przedstawieniu argumentów wnoszącej odwołanie Sąd w pkt 92 zaskarżonego wyroku rozpoczął ich badanie, przypominając rozróżnienie ustanowione przez traktat FUE pomiędzy z jednej strony zasadami regulującymi pomoc państwa, a z drugiej strony zasadami dotyczącymi krajowych przepisów podatkowych. Wyjaśnił zatem, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem co do zasady podmioty zobowiązane do zapłaty podatku nie mogą w celu uniknięcia zapłaty podatku powoływać się na okoliczność, iż zwolnienie od tego podatku, z którego korzystają inne przedsiębiorstwa, stanowi pomoc państwa, odnosząc się w konkretnym przypadku do wyroku z dnia 20 września 2001 r., Banks, C-390/98, EU:C:2001:456.

38. W pkt 93 zaskarżonego wyroku Sąd wyjaśnił więc, że wnosząca odwołanie zmierzała do podważenia owej zasady, ponieważ zgodnie z jej podejściem, „przedsiębiorstwo może […] sprzeciwić się zapłacie każdego podatku z tego tylko powodu, że służy on finansowaniu przewagi, z której korzysta konkurencyjne wobec niego przedsiębiorstwo”.

b) Moja analiza

39. Podobnie jak RTVE i Komisja uważam, że część pierwsza zarzutu pierwszego jest bezskuteczna, ponieważ została skierowana przeciwko rozważaniom niestanowiącym części ratio decidendi zaskarżonego wyroku.

40. Wnioski, jakie Sąd wyciągnął w pkt 103 i 104 zaskarżonego wyroku, zgodnie z którymi Komisja zgodnie z prawem uznała trzy środki podatkowe ustanowione lub zmienione ustawą nr 8/2009 za niestanowiące integralnej części środka pomocy, opierają się bowiem na analizie dotyczącej istnienia nierozerwalnego związku przeznaczenia między omawianymi środkami a pomocą wypłaconą RTVE, a także na odpowiednim zastosowaniu wyroku z dnia 7 września 2006 r., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528, do niniejszego przypadku, czego domaga się wnosząca odwołanie w swoich pismach.

41. W pkt 92 zaskarżonego wyroku, rozpoczynając badanie części drugiej zarzutu pierwszego, Sąd przypomniał jedynie zasadę leżącą u podstaw orzecznictwa Trybunału dotyczącego traktowania opłat parafiskalnych z punktu widzenia prawa pomocy państwa. Zasada ta, zgodnie z którą podmioty zobowiązane do zapłaty podatku nie mogą w celu uniknięcia zapłaty podatku lub uzyskania jego zwrotu powoływać się na okoliczność, iż zwolnienie od tego podatku, z którego korzystają inne przedsiębiorstwa, stanowi pomoc państwa, została wyraźnie wymieniona przez Trybunał w wyroku z dnia 7 września 2006 r., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528, na który wnosząca odwołanie wyraźnie się powołuje, a także w wyrokach: z dnia 27 października 2005 r., Distribution Casino France i in., od C-266/04 do C-270/04, C-276/04 i od C-321/04 do C-325/04, EU:C:2005:657; z dnia 15 czerwca 2006 r., Air Liquide Industries Belgium, C-393/04 i C-41/05, EU:C:2006:403[17]. Omawiana zasada została również przypomniana przez wnoszącą odwołanie w pkt 42 jej skargi wszczynającej postępowanie przed Sądem.

42. Następnie w pkt 93 zaskarżonego wyroku Sąd przedstawił jedynie argumenty wnoszącej odwołanie, nie wyciągając z nich wniosków prawnych.

43. Pragnę w tym względzie zauważyć, że wnosząca odwołanie nie podnosi przeinaczenia jako takiego. Tak czy inaczej, jakkolwiek wnosząca odwołanie utrzymuje, że nie miała nigdy zamiaru bronienia takiego stanowiska, to jednak z jej argumentów przedstawionych na poparcie części drugiej jej zarzutu pierwszego wynika jasno, iż zmierza ona do rozszerzenia zakresu kryterium dotyczącego istnienia nierozerwalnego związku przeznaczenia między podatkiem a pomocą finansowaną przez ten podatek na przypadki, w których istnieje stosunek konkurencji pomiędzy podmiotami zobowiązanymi do zapłaty podatku a beneficjentem pomocy finansowanej z tego podatku. Wnosząca odwołanie zamierza w ten sposób odejść od utrwalonego orzecznictwa Trybunału przedstawionego w pkt 92 zaskarżonego wyroku i uzyskać zniesienie podatku w wysokości 1,5%, który został na nią nałożony na podstawie art. 6 ustawy nr 8/2009.

44. W świetle powyższych okoliczności, a w szczególności tych, które zostały przedstawione w pkt 40–42 niniejszej opinii, uważam w konsekwencji, że część pierwsza zarzutu pierwszego jest bezskuteczna.

2. W przedmiocie części drugiej zarzutu pierwszego, dotyczącej błędnej wykładni orzecznictwa Trybunału

45. W części drugiej zarzutu pierwszego DTS, popierana przez Telefónica, podważa analizę dokonaną przez Sąd w pkt 99–103 zaskarżonego wyroku, na podstawie której doszedł on do wniosku, że rozpatrywane podatki nie są porównywalne ze środkiem podatkowym nałożonym w sprawie, w której zapadł wyrok z dnia 7 września 2006 r., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528.

a) Zaskarżony wyrok

46. W pkt 94–103 zaskarżonego wyroku Sąd przedstawił powody, dla których niniejsza sprawa różni się od sprawy, w której zapadł wyrok z dnia 7 września 2006 r., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528, na który powołuje się wnosząca odwołanie, tak że rozwiązanie przyjęte przez Trybunał w owym wyroku nie może zostać odpowiednio zastosowane w niniejszej sprawie. Na wstępie w pkt 95 zaskarżonego wyroku Sąd orzekł, że kryterium istnienia stosunku konkurencji między podmiotami zobowiązanymi do zapłaty podatku a beneficjentami pomocy finansowanej przez ten podatek nie wystarczy do zagwarantowania istnienia nierozerwalnego związku przeznaczenia między podatkiem

17 — Zobacz odpowiednio pkt 42 i pkt 43.

a pomocą w rozumieniu orzecznictwa Trybunału. Następnie w pkt 96–102 zaskarżonego wyroku Sąd przedstawił szczególne aspekty odróżniające podatek rozważany w sprawie, w której zapadł wyrok z dnia 7 września 2006 r., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528, od podatku będącego przedmiotem sporu w niniejszej sprawie.

b) Argumenty stron

47. Po pierwsze, DTS utrzymuje, że nałożony na nią podatek należy uważać za integralną część pomocy przyznanej RTVE, ponieważ stanowi on asymetryczny podatek, podobny do podatku rozważanego w sprawie, w której zapadł wyrok z dnia 7 września 2006 r., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528. Podatek ten został bowiem nałożony tylko na jedną kategorię operatorów – operatorów telewizji płatnej – którzy konkurują z RTVE zarówno na rynku telewidzów, jak i na rynku nabywania treści audiowizualnych. Pomoc wynika z okoliczności, że z jednej strony na konkurenta zostaje nałożony podatek, a z drugiej strony, że przychody z tego podatku są obowiązkowo wykorzystywane do finansowania pomocy.

48. Po drugie, DTS utrzymuje, że szczególne aspekty wskazane przez Sąd w pkt 98 i nast. zaskarżonego wyroku, odróżniające podatek rozważany w sprawie, w której zapadł wyrok z dnia 7 września 2006 r., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528, od podatku będącego przedmiotu sporu w niniejszej sprawie, nie mają znaczenia. Z jednej strony cel podatku nie jest elementem decydującym, ponieważ pojęcie pomocy jest pojęciem obiektywnym. W każdym razie cel podatku nałożonego na DTS jest bardzo podobny i w oczywisty sposób porównywalny z celem podatku badanego w sprawie, w której zapadł wyrok z dnia 7 września 2006 r., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528. Z drugiej strony związek pomiędzy środkiem podatkowym a rozpatrywaną pomocą jest tak samo ścisły jak związek rozważany w omawianym wyroku. W tym względzie DTS utrzymuje, że Sąd błędnie stwierdził, iż ewentualna niezgodność podatku z prawem Unii nie będzie skutkowała bezpośrednio podważeniem rozpatrywanej pomocy.

49. Po trzecie, DTS utrzymuje, że rozpatrywany podatek ma oczywisty wpływ na wysokość pomocy przyznanej RTVE, ponieważ ze względu na to, że został nałożony na konkurenta, przyznaje on beneficjentowi pomocy przewagę konkurencyjną.

50. Telefónica, jako interwenient popierający żądania DTS, dodaje, że Sąd popełnił inne naruszenia prawa w odniesieniu do wykładni pojęcia „pomocy" w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

51. W pierwszej kolejności zdaniem Telefónica Sąd naruszył prawo, interpretując ściśle warunki wymagane do tego, aby sposób finansowania pomocy stanowił jej integralną część, podczas gdy reguły te należy interpretować celowościowo [18].

52. W drugiej kolejności Telefónica podnosi, że warunki wypracowane w orzecznictwie dla ustalenia istnienia nierozerwalnego związku przeznaczenia między środkiem podatkowym a pomocą, mianowicie z jednej strony istnienie bezwzględnie wiążącego przepisu prawa krajowego nakazującego wykorzystanie podatku na finansowanie pomocy, a z drugiej strony wykazanie bezpośredniego wpływu przychodów z podatku na wysokość pomocy, nie są warunkami odrębnymi i kumulatywnymi. Wykorzystanie podatku na finansowanie pomocy wskazuje bowiem samo w sobie na nieunikniony związek między kwotą wpływów z podatku a wysokością pomocy [19]. Sąd przyjął zatem błędną

18 — Telefónica odnosi się do wyroków: z dnia 25 czerwca 1970 r., Francja/Komisja, 47/69, EU:C:1970:60; z dnia 15 czerwca 1993 r., Matra/Komisja, C-225/91, EU:C:1993:239.

19 — Telefónica odnosi się do wyroków: z dnia 13 stycznia 2005 r., Pape, C-175/02, EU:C:2005:11; z dnia 14 kwietnia 2005 r., AEM i AEM Torino, C-128/03 i C-129/03, EU:C:2005:224; z dnia 27 października 2005 r., Distribution Casino France i in., od C-266/04 do C-270/04, C-276/04 i od C-321/04 do C-325/04, EU:C:2005:657.

wykładnię wyroku z dnia 13 stycznia 2005 r., Streekgewest, C-174/02, EU:C:2005:10. W wyroku tym Trybunał zbadał jedynie, czy istnieje nierozerwalny związek przeznaczenia między podatkiem a pomocą na podstawie właściwego uregulowania krajowego i uznał, że jeśli tak jest, bezpośredni wpływ środka podatkowego na wysokość pomocy byłby logiczną konsekwencją.

53. W trzeciej kolejności Telefónica utrzymuje, że wykładnia, jaką Sąd nadał wyrokom: z dnia 21 października 2003 r., van Calster i in., C-261/01 i C-262/01, EU:C:2003:571, oraz z dnia 27 listopada 2003 r., Enirisorse, od C-34/01 do C-38/01, EU:C:2003:640, jest błędna. Okoliczność, że Trybunał nie wypowiada się co do wymogu bezpośredniego wpływu środka podatkowego na kwotę pomocy, nie oznacza, że Trybunał uznał, iż chodzi o uzupełniający warunek w celu ustalenia, czy sposób finansowania pomocy stanowi jej część, można to jednak wytłumaczyć okolicznością, że wyroki te dotyczyły pierwszych spraw, w których Trybunał wyjaśniał kwestię możliwości oddzielenia.

54. RTVE, Królestwo Hiszpanii i Komisja podważają powyższe argumenty.

c) Moja analiza

55. W części drugiej zarzutu pierwszego podniesiono moim zdaniem trzy kwestie dotyczące sposobu, w jaki należy dokonać oceny w rozumieniu orzecznictwa Trybunału istnienia koniecznego związku przeznaczenia między środkiem podatkowym a programem pomocy.

56. Kwestia pierwsza, podniesiona przez Telefónica, dotyczy tego, czy warunki wymienione w orzecznictwie do celów ustalenia istnienia nierozerwalnego związku przeznaczenia między środkiem podatkowym a pomocą są kumulatywne.

57. Kwestia druga, podniesiona przez DTS, dotyczy tego, czy wbrew temu, co orzekł Sąd w zaskarżonym wyroku, związek istniejący między środkami podatkowymi wprowadzonymi ustawą nr 8/2009 a pomocą wypłacaną RTVE jest rzeczywiście tak ścisły jak związek łączący środek podatkowy i pomoc rozpatrywaną w sprawie, w której zapadł wyrok z dnia 7 września 2006 r., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528, tak że rozwiązanie przyjęte przez Trybunał w owym wyroku można zastosować odpowiednio w niniejszej sprawie.

58. Wreszcie kwestia trzecia, podniesiona przez DTS, odnosi się dokładniej do zakresu kryterium dotyczącego „bezpośredniego wpływu przychodów z podatku na wysokość pomocy", ponieważ kryterium to zostało wypracowane w celu ustalenia istnienia nierozerwalnego związku przeznaczenia między podatkiem a rozpatrywaną pomocą. DTS zmierza bowiem do rozszerzenia zakresu omawianego kryterium w taki sposób, aby objęło ono sytuację, w której podatek ponoszony przez konkurenta przyznaje przewagę konkurencyjną beneficjentowi pomocy.

i) W przedmiocie kryteriów pozwalających ustalić istnienie nierozerwalnego związku przeznaczenia między środkiem podatkowym a programem pomocy

59. Analiza dotycząca istnienia nierozerwalnego związku przeznaczenia między podatkiem a pomocą umożliwi ustalenie, czy podatek ten stanowi sposób finansowania pomocy, a w konsekwencji jej integralną część. Analiza ta powinna również umożliwić Komisji dokonanie odpowiedniego i pełnego badania pomocy państwa[20]. Sposoby finansowania pomocy mogą bowiem uczynić ją niezgodną z rynkiem wewnętrznym[21]. Komisja nie może więc oddzielić badania pomocy od oceny skutków sposobów jej finansowania, ponieważ te ostatnie stanowią integralną część rozpatrywanej

20 — Zobacz wyrok z dnia 21 października 2003 r., van Calster i in., C-261/01 i C-262/01, EU:C:2003:571, pkt 51.

21 — Zobacz wyrok z dnia 21 października 2003 r., van Calster i in., C-261/01 i C-262/01, EU:C:2003:571, pkt 47. Zobacz, już wówczas podobnie, wyrok z dnia 25 czerwca 1970 r., Francja/Komisja, 47/69, EU:C:1970:60, pkt 14.

pomocy [22]. Omawiana analiza powinna co więcej pozwolić na zapewnienie skuteczności obowiązkowi zgłoszenia. W celu poszanowania tego obowiązku państwo członkowskie jest zatem zobowiązane do zgłoszenia nie tylko projektu pomocy w ścisłym znaczeniu, ale także sposobu finansowania pomocy, ponieważ stanowi on integralną część projektowanego środka [23].

60. Trybunał zdefiniował zakres zasady dotyczącej istnienia nierozerwalnego związku przeznaczenia między środkiem podatkowym a pomocą w swoim wyroku z dnia 13 stycznia 2005 r., Streekgewest, C-174/02, EU:C:2005:10, w następujący sposób:

„Aby uznać opłatę […] za stanowiącą integralną część pomocy, niezbędne jest istnienie w świetle odpowiednich uregulowań krajowych imperatywnego związku między przeznaczeniem opłaty a pomocą, w tym znaczeniu, że środki pozyskane z opłaty są obowiązkowo przeznaczane na finansowanie pomocy. Jeżeli istnieje taki związek, środki pozyskane z opłaty wpływają bezpośrednio na doniosłość pomocy, a w konsekwencji również na ocenę z punktu widzenia zgodności tej pomocy ze wspólnym rynkiem […]” [24].

61. Jedna z kwestii podniesionych w części drugiej zarzutu pierwszego dotyczy tego, czy dla ustalenia istnienia nierozerwalnego związku przeznaczenia między podatkiem a finansowaną z niego pomocą niezbędne jest wykazanie nie tylko, że istnieje bezwzględnie wiążący przepis prawa krajowego nakazujący wykorzystanie podatku na finansowanie pomocy, ale także, że przychody z podatku wpływają na wysokość pomocy.

62. Telefónica utrzymuje bowiem, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału nie są to oddzielne i kumulatywne warunki, ponieważ bezpośredni wpływ środka podatkowego na wysokość pomocy jest logiczną konsekwencją związku przeznaczenia przewidzianego we właściwym uregulowaniu krajowym. Jej zdaniem Sąd w związku z tym błędnie zinterpretował orzecznictwo Trybunału.

63. Należy przyznać, że sformułowanie zasady w wyroku z dnia 13 stycznia 2005 r., Streekgewest, C-174/02, EU:C:2005:10 – które odnajdujemy również w wyrokach: z dnia 27 października 2005 r., Distribution Casino France i in., od C-266/04 do C-270/04, C-276/04 i od C-321/04 do C-325/04, EU:C:2005:657; z dnia 7 września 2006 r., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528 – wprowadza w błąd, ponieważ Trybunał wskazał, że „[jeżeli istnieje nierozerwalny związek przeznaczenia między podatkiem a pomocą na podstawie właściwego uregulowania krajowego], środki pozyskane z opłaty wpływają bezpośrednio na doniosłość pomocy” [25].

64. Omawiane dwa warunki, odnoszące się mianowicie z jednej strony do istnienia bezwzględnie wiążącego przepisu prawa krajowego nakazującego wykorzystanie podatku na finansowanie pomocy, a z drugiej strony do wykazania bezpośredniego wpływu przychodów z podatku na wysokość pomocy, są moim zdaniem, a także zgodnie z tym, co orzekł Sąd, kumulatywne.

65. Na wstępie należy przypomnieć najstarsze podstawy zasady wypracowanej przez Trybunał w wyroku z dnia 13 stycznia 2005 r., Streekgewest, C-174/02, EU:C:2005:10, odnosząc się do pkt 17 wyroku z dnia 25 czerwca 1970 r., Francja/Komisja, 47/69, EU:C:1970:60. W owym punkcie Trybunał wskazał bowiem, że „ocena Komisji powinna […] uwzględniać wszystkie bezpośrednie i pośrednie

22 — Zobacz wyroki: z dnia 21 października 2003 r., van Calster i in., C-261/01 i C-262/01, EU:C:2003:571, pkt 49; z dnia 27 listopada 2003 r., Enirisorse, od C-34/01 do C-38/01, EU:C:2003:640, pkt 44.

23 — Zobacz wyrok z dnia 21 października 2003 r., van Calster i in., C-261/01 i C-262/01, EU:C:2003:571, pkt 51.

24 — Punkt 26.

25 — Zobacz wyrok z dnia 13 stycznia 2005 r., Streekgewest, C-174/02, EU:C:2005:10, pkt 26.

okoliczności charakteryzujące sporny środek, a więc nie tylko pomoc w ścisłym znaczeniu udzielaną faworyzowanej krajowej działalności, ale także pomoc pośrednią, jaką może stanowić zarówno jej sposób finansowania, jak również *ścisły związek*, który *uzależnia wysokość pomocy od wpływów z podatku*" [26].

66. Ze względu na to, że wpływy z podatku nie mogą być wykorzystane na szczególny cel w braku ustawy krajowej, pierwszy warunek dotyczący istnienia bezwzględnie wiążącego przepisu prawa krajowego nakazującego wykorzystanie podatku na finansowanie pomocy stanowi niezbędną kwestię wstępną. Warunek ten nie jest sam w sobie wystarczający do ustalenia, w jakim stopniu przychody z tego podatku wpływają rzeczywiście na wysokość pomocy, ponieważ poza przepisami prawa krajowego nakazującymi takie wykorzystanie państwo członkowskie może dysponować pewnym zakresem uznania przy wykorzystaniu tych przychodów lub wprowadzić mechanizm dostosowawczy, zrywający ścisły związek przeznaczenia przewidziany w prawie krajowym. W celu dokonania oceny istnienia i ewentualnie natężenia związku przeznaczenia między podatkiem i pomocą niezbędne jest zatem określenie stopnia, w jakim rozpatrywana pomoc jest rzeczywiście finansowana z wpływów z podatku i od nich zależna.

67. Wynika to moim zdaniem w oczywisty sposób z uwagi poczynionej przez Trybunał w pkt 17 in fine jego wyroku z dnia 25 czerwca 1970 r., Francja/Komisja, 47/69, EU:C:1970:60. W owym wyroku Trybunał stwierdził co więcej istnienie nierozerwalnego związku przeznaczenia, ponieważ sporny sposób finansowania pozwalał na automatyczne zwiększenie wysokości pomocy w miarę wzrostu wpływów z podatku [27].

68. Następnie należy wyjaśnić, że Trybunał sformułował ponownie omawianą zasadę w niedawnym orzecznictwie, wskazując w sposób bardziej klarowny, że istnieje nierozerwalny związek przeznaczenia między podatkiem a pomocą na mocy właściwego uregulowania krajowego, jeśli „dochody uzyskane z opłaty są obowiązkowo przeznaczane na finansowanie pomocy i wpływają bezpośrednio na stopień natężenia pomocy" [28].

69. W swoim wyroku z dnia 22 grudnia 2008 r., Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, Trybunał dokonał więc badania każdego z tych warunków. W sprawie, w której zapadł ów wyrok, z właściwego uregulowania krajowego wynikało, że opłata od sprzedaży czasu reklamowego była pobierana specjalnie i wyłącznie w celu finansowania rozpatrywanej pomocy dla radiofonii [29]. Ponadto wpływy netto z opłaty od sprzedaży czasu reklamowego były przeznaczone wyłącznie i w całości na finansowanie pomocy dla radiofonii, w związku z czym wpływały bezpośrednio na jej wysokość [30]. W takich okolicznościach Trybunał orzekł, że przychody z opłaty wpływały na wysokość wypłacanej pomocy, ponieważ przyznanie tej pomocy, a także jej zakres zależały od wpływów z tej opłaty, tak że należało ją uznać za stanowiącą integralną część programu pomocy dla radiofonii [31].

70. Wreszcie pominięcie tego drugiego warunku, jak proponuje wnosząca odwołanie, pozbawiłoby zasadę ustanowioną przez Trybunał wszelkiej skuteczności. Trybunał nie mówi bowiem o wiążącym związku „prawnym", ale o nierozerwalnym związku „przeznaczenia" między podatkiem a środkiem pomocy. Pojęcie przeznaczenia, przetłumaczone w angielskojęzycznych wersjach orzecznictwa za pomocą terminu „hypothecation", zostało zapożyczone z terminologii księgowej i finansowej i oznacza przeznaczenie dochodów, które zostają uzyskane poprzez nałożenie szczególnego podatku, na pokrycie

26 — Wyróżnienie moje.

27 — Punkt 20.

28 — Wyroki: z dnia 15 czerwca 2006 r., Air Liquide Industries Belgium, C-393/04 i C-41/05, EU:C:2006:403, pkt 46; z dnia 22 grudnia 2008 r., Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, pkt 99 (wyróżnienie moje).

29 — Wyrok z dnia 22 grudnia 2008 r., Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, pkt 100.

30 — Wyrok z dnia 22 grudnia 2008 r., Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, pkt 104.

31 — Wyrok z dnia 22 grudnia 2008 r., Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, pkt 111, 112.

określonych wydatków. Konieczne jest zatem ustalenie w konkretnym przypadku, czy na podstawie ustawodawstwa krajowego i jego stosowania w praktyce rozpatrywane wpływy podatkowe są rzeczywiście i specjalnie przeznaczone na finansowanie pomocy, i to wbrew zasadzie powszechności wpływów podatkowych.

71. W świetle powyższych okoliczności uważam, że z punktu widzenia orzecznictwa Trybunału warunek dotyczący istnienia bezwzględnie wiążącego przepisu prawa krajowego nakazującego wykorzystanie podatku na finansowanie pomocy nie jest sam w sobie wystarczający do ustalenia, że podatek stanowi integralną część środka pomocy. Jeśli istnieje taki przepis prawa krajowego, jak ma to miejsce w niniejszej sprawie [32], należy ponadto ustalić, czy przychody z podatku wpływają bezpośrednio na wysokość pomocy.

72. W konsekwencji Sąd nie naruszył moim zdaniem prawa, uznając w świetle wskazanego przeze mnie orzecznictwa, że dwa ww. warunki są kumulatywne, w związku z czym argumenty podniesione w tym względzie przez Telefónica należy oddalić jako bezzasadne.

ii) W przedmiocie odpowiedniego zastosowania rozwiązania przyjętego przez Trybunał w wyroku z dnia 7 września 2006 r., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528

73. Moim zdaniem rozważań Trybunału poczynionych w wyroku z dnia 7 września 2006 r., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528 [33], nie można zastosować odpowiednio do niniejszej sprawy, a więc Sąd nie naruszył według mnie prawa, odróżniając trzy środki podatkowe będące przedmiotem sporu w niniejszej sprawie od środka, którego dotyczy wspomniany wyrok.

74. Jakkolwiek rozróżnienie wprowadzone przez Sąd w pkt 100 zaskarżonego wyroku co do celu pomocy nie stanowi moim zdaniem elementu decydującego, to jednak okoliczności wymienione w pkt 101 i 102 tegoż wyroku pozwalają na wyraźne odróżnienie niniejszego przypadku od sprawy, w której zapadł wyrok z dnia 7 września 2006 r., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528.

75. Po pierwsze, jak słusznie wskazał Sąd w pkt 101 zaskarżonego wyroku, związek pomiędzy środkami podatkowymi i rozpatrywaną pomocą w oczywisty sposób nie może być tak ścisły jak związek istniejący między podatkiem od sprzedaży bezpośredniej produktów leczniczych ponoszonym przez Laboratoires Boiron SA i zwolnieniem, z którego korzystali hurtownicy.

76. W sprawie, w której zapadł wyrok z dnia 7 września 2006 r., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528, istniał bowiem nierozerwalny związek między podatkiem a pomocą (zwolnieniem z tego podatku), „dw[om]a nierozdzieln[ymi] składnik[ami] jednego i tego samego instrumentu fiskalnego” według Trybunału [34], który – jak zauważył Sąd w zaskarżonym wyroku – uniemożliwiał odróżnienie jednego od drugiego, co w oczywisty sposób nie dotyczy niniejszej sprawy. Niemożność stosowania środka podatkowego z powodu jego niezgodności z prawem Unii powodowała więc w sposób logiczny i bezpośredni zniknięcie pomocy.

32 — W niniejszej sprawie warunek ten jest spełniony – a stwierdzenie to nie zostało podważone przez strony – ponieważ z art. 5 ust. 1 i z art. 6 ust. 1 ustawy nr 17/2006 wynika, że podatki nałożone na operatorów telekomunikacyjnych są pobierane „w celu dofinansowania RTVE”, a z brzmienia art. 6 ust. 8 ustawy nr 8/2009 wynika, że „przychód jest wykorzystywany na finansowanie RTVE”. Komisja stwierdziła również w pkt 13 uzasadnienia spornej decyzji, że „w preambule wyraźnie określono związek pomiędzy nowymi podatkami a rekompensatą finansową z tytułu wycofania RTVE z rynku reklam”.

33 — Sprawa, w której zapadł ów wyrok, dotyczyła kwestii, czy niepodleganie przez hurtowników podatkowi od sprzedaży bezpośredniej produktów leczniczych nałożonemu na laboratoria farmaceutyczne prowadzi do nadmiernej rekompensaty na korzyść tych pierwszych i stanowi w konsekwencji niezgodną z prawem pomoc na ich rzecz. W owej sprawie podatek nałożony na laboratoria farmaceutyczne miał na celu rekompensatę kosztów dodatkowych ponoszonych przez hurtowników w związku z wykonywaniem nałożonych na nich obowiązków świadczenia usługi użyteczności publicznej.

34 — Wyrok z dnia 7 września 2006 r., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528, pkt 45.

77. Należy ponadto stwierdzić, że kwota pomocy wypłacanej RTVE z tytułu finansowania jej obowiązków wynikających ze świadczenia usługi publicznej nie zależy od kwoty wpływów z rozpatrywanego podatku pochodzących od operatorów telewizji płatnej.

78. Z jednej strony z art. 2 ust. 2 ustawy nr 8/2009 i z art. 33 ustawy nr 17/2006 – których treść nie została moim zdaniem przeinaczona przez Sąd, jak to wykażę w ramach badania zarzutu drugiego – wynika, że kwota pomocy przyznanej RTVE z tytułu finansowania jej obowiązków wynikających ze świadczenia usługi publicznej jest obliczana na podstawie kosztów netto obowiązków wynikających ze świadczenia usługi publicznej ponoszonych przez RTVE w latach poprzednich [35].

79. Z drugiej strony istnieje co prawda wiążący związek ustawowy między wpływami z rozpatrywanego podatku i pomocą wypłacaną RTVE, jednakże krajowe uregulowanie ustanawia mechanizm dostosowawczy, wskazany przez Sąd w pkt 101 zaskarżonego wyroku, który uniemożliwia moim zdaniem uznanie, że dwa warunki ustanowione w orzecznictwie są spełnione.

80. Państwo hiszpańskie może bowiem dostosować ową kwotę zarówno w górę, jak i w dół, zobowiązując się w przypadku niewystarczających wpływów do pokrycia wszystkich kosztów RTVE oraz przekazując w przypadku nadwyżki pozostałe środki do swojego budżetu ogólnego, pozostawiając sobie także zakres uznania co do udziału wpływów podatkowych, jaki zamierza rzeczywiście przekazać RTVE [36]. Związek między podatkiem i pomocą nie jest zatem „bezpośrednim i nierozerwalnym" związkiem, o którym wspomniał rzecznik generalny L.A. Geelhoed w swojej opinii w sprawie Streekgewest, C-174/02, EU:C:2004:124.

81. Tak więc art. 2 ust. 2 ustawy nr 8/2009 i art. 33 ustawy nr 17/2006, które Sąd wyraźnie wymienił w pkt 101 zaskarżonego wyroku, wprowadzają zasadę całkowitego pokrycia kosztów obowiązków wynikających ze świadczenia usługi publicznej ponoszonych przez RTVE, zobowiązując państwo hiszpańskie do zapewnienia wypłaty. I tak, jak wskazuje Sąd w pkt 9, 80 i 101 zaskarżonego wyroku, jeśli środki finansowania, jakimi dysponuje RTVE, wśród których znajduje się rozpatrywany środek podatkowy, nie wystarczają na pokrycie wszystkich kosztów RTVE przewidzianych na wypełnianie jej obowiązków wynikających ze świadczenia usługi publicznej, państwo hiszpańskie zobowiązane jest do pokrycia tej różnicy. Finansowanie kosztów netto usług publicznych świadczonych przez RTVE jest zatem zagwarantowane niezależnie od przychodów z rozpatrywanych środków podatkowych [37].

82. W przypadku nadwyżki jest ona natomiast przekazywana do ogólnego budżetu państwa, tak że może być wykorzystywana na inne cele [38].

83. Okoliczność, że przychody z podatku są wyższe lub niższe od przewidywanych, nie wpływa więc na kwotę przewidzianą jako rekompensata przyznana dla RTVE w celu wypełniania przez nią misji publicznej [39].

84. Jakkolwiek system ustanowiony przez uregulowanie krajowe przewiduje więc włączenie wpływów z podatku do pomocy wypłacanej RTVE, to jednak mechanizm dostosowawczy przewidziany w art. 2 ust. 2 ustawy nr 8/2009 i art. 33 ustawy nr 17/2006, a także zakres uznania pozostawiony państwu hiszpańskiemu wypaczają moim zdaniem ten związek. Omawiany związek między podatkiem i programem pomocy nie zostaje oczywiście zerwany, ale w każdym razie nie jest już wystarczająco ścisły, aby z jednej strony spełnić przewidziane w orzecznictwie kryterium bezpośredniego wpływu, a z drugiej strony umożliwić odpowiednie zastosowanie do niniejszej sprawy rozwiązania przyjętego przez Trybunał w wyroku z dnia 7 września 2006 r., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528.

35 — Zobacz pkt 32 uzasadnienia spornej decyzji.

36 — Zobacz pkt 15 i 33 uzasadnienia spornej decyzji.

37 — Zobacz pkt 14 i 34 uzasadnienia spornej decyzji.

38 — Zobacz pkt 15 i 33 uzasadnienia spornej decyzji.

39 — Zobacz pkt 34 uzasadnienia spornej decyzji.

85. Wreszcie, chociaż występuje nierozerwalny związek budżetowy, związek ten nie przekłada się na kwotę pomocy wypłacanej RTVE.

86. Argument wnoszącej odwołanie, zgodnie z którym Sąd błędnie stwierdził, że ewentualna niezgodność podatku z prawem Unii nie będzie skutkowała bezpośrednio podważeniem rozpatrywanej pomocy, należy zatem oddalić.

iii) W przedmiocie kryterium dotyczącego przewagi konkurencyjnej, z której korzysta beneficjent pomocy

87. DTS utrzymuje, że wbrew temu, co orzekł Sąd, podatek będzie miał „bezpośredni wpływ na wysokość pomocy", ponieważ jest on ponoszony przez przedsiębiorstwo konkurujące z beneficjentem pomocy, przyznając tym samym przewagę konkurencyjną temu beneficjentowi. Innymi słowy, pomoc będzie tym większa, że jest finansowana przez podatek pobierany od konkurentów.

88. Moim zdaniem Sąd nie naruszył prawa w pkt 102 zaskarżonego wyroku, uznając, że istnienie stosunku konkurencji między płatnikami podatku i beneficjentem pomocy finansowanej z tego podatku nie wystarcza, aby uznać, że podatek stanowi integralną część tej pomocy.

89. Z jednej strony, jak już wyjaśniłem, zgodnie z orzecznictwem Trybunału należy spełnić dwa warunki w celu ustalenia, że podatek stanowi integralną część środka pomocy:

— musi istnieć bezwzględnie wiążący przepis prawa krajowego nakazujący wykorzystanie podatku na finansowanie pomocy, oraz

— dochód z podatku musi mieć bezpośredni wpływ na pomoc.

90. Jeśli któryś z powyższych warunków nie jest spełniony, nie można uważać, że podatek stanowi integralną część środka pomocy, a kryterium dotyczące istnienia przewagi konkurencyjnej nie jest wystarczające do podważenia tego wniosku.

91. Co prawda, jak wskazał rzecznik generalny L.A. Geelhoed w swojej opinii w sprawie Streekgewest, C-174/02, EU:C:2004:124, kwestię, czy istnieje bezpośredni i nierozerwalny związek pomiędzy podatkiem a pomocą finansowaną z tego podatku, powinno się rozważać w każdym indywidualnym przypadku na podstawie treści odpowiednich uregulowań, ich systematyki, ich praktycznego zastosowania oraz „kontekstu gospodarczego, w jakim są one stosowane"[40]. Wskazał on w tych ramach w szczególności, że to, w jakim stopniu i w jaki sposób para opłata–pomoc wpływa na stosunki konkurencji w danym sektorze bądź podsektorze lub na działalność danej kategorii przedsiębiorstw, stanowi przesłankę istnienia takiego związku[41].

92. Tymczasem w swoim wyroku z dnia 22 grudnia 2008 r., Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, Trybunał orzekł, że nie jest to element decydujący.

40 — Punkt 34 tej opinii.

41 — Punkt 35 owej opinii.

93. Po pierwsze, jak wskazał Trybunał w owym wyroku, nie poruszamy się w ramach merytorycznej oceny zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym, której dokonuje Komisja na podstawie art. 107 TFUE i w ramach której badanie stosunków konkurencji ma oczywiście pełne znaczenie [42], ale w ramach oceny istnienia „nierozerwalnego związku przeznaczenia" między podatkiem a programem pomocy finansowanym z tego podatku w celu określenia zakresu obowiązku zgłoszenia przewidzianego w art. 108 ust. 3 TFUE.

94. Po drugie, powstaje kwestia, czy dochód z podatku wpływa bezpośrednio na „wysokość pomocy", przy czym wyrażenie to powinno być interpretowane w najczystszym rozumieniu księgowym jako oznaczające kwotę lub wielkość pomocy. W wersjach w języku niemieckim i angielskim orzecznictwa „wysokość pomocy" jest tłumaczona, odpowiednio, za pomocą wyrażeń „den Umfang der Beihilfe" i „the amount of the aid" [43]. Odpowiedź na to pytanie zależy od oceny czysto księgowej i wyklucza w konsekwencji analizę stosunków konkurencji między płatnikami podatku a beneficjentem pomocy.

95. Po trzecie, przyjęcie za dodatkowe kryterium kwestii stosunku konkurencji między płatnikami podatku i beneficjentem pomocy, do której finansowania służy ten podatek, mogłoby zdaniem Trybunału wpłynąć na skuteczność kontroli sprawowanej przez Komisję. Kontrola ta uzależniona byłaby bowiem od wstępnej i jednostronnej oceny dokonywanej przez każde państwo członkowskie z osobna w odniesieniu do kwestii istnienia stosunków konkurencji [44]. Ryzyko to jest moim zdaniem tym większe, że w praktyce taki podatek jest pobierany na poziomie sektora, tak że płatnicy podatku i beneficjent pomocy działają na tym samym rynku lub na rynkach powiązanych.

96. Gdyby zatem przyjąć argument wnoszącej odwołanie, oznaczałoby to, że za każdym razem, gdy podatek pobierany jest na poziomie sektora i obciąża przedsiębiorstwa pozostające w konkurencji z beneficjentem pomocy, kryterium nierozerwalnego związku przeznaczenia byłoby zatem spełnione. Taka wykładnia byłaby w oczywisty sposób sprzeczna z utrwalonym orzecznictwem Trybunału. Zamierzał on bowiem dokonać bardzo rygorystycznej wykładni istnienia nierozerwalnego związku przeznaczenia w poszanowaniu ścisłego rozgraniczenia wprowadzonego w traktacie FUE pomiędzy z jednej strony regułami dotyczącymi pomocy państwa, a z drugiej strony regułami dotyczącymi zakłóceń wynikających z przepisów podatkowych przyjmowanych przez państwa członkowskie.

97. W świetle powyższych okoliczności uważam w konsekwencji, że Sąd słusznie oddalił argument wnoszącej odwołanie dotyczący podnoszonej przewagi konkurencyjnej, z której korzysta RTVE ze względu na nałożenie podatku na jej konkurentów, przy dokonywaniu oceny dotyczącej istnienia nierozerwalnego związku przeznaczenia między rozpatrywanymi środkami podatkowymi a pomocą wypłacaną RTVE.

98. Zastrzeżenie podniesione w tym względzie przez DTS należy zatem oddalić jako bezzasadne.

iv) W przedmiocie okoliczności, że nadwyżka przychodów, jaką dysponuje RTVE, zostaje wpłacona na fundusz rezerwowy, a w razie potrzeby przekazana do skarbu państwa [45]

99. DTS zarzuca Sądowi uznanie, że dochód z podatku nie wpływa na wysokość pomocy, ponieważ, jak wynika z pkt 66 i 67 zaskarżonego wyroku, przychody przekraczające koszty netto usługi publicznej są przelewane na fundusz rezerwowy lub przekazywane do skarbu państwa, a także dlatego, że przewidziano bezwzględny limit dla przychodów RTVE. Istnienie takiego bezwzględnego limitu jest

42 — Pragnę przypomnieć, że postanowienie to ma na celu zachowanie konkurencji między przedsiębiorstwami poprzez zakazanie wszelkiej pomocy przyznawanej przez państwo członkowskie i odpowiadającej warunkom przewidzianym w ust. 1 tego postanowienia.

43 — Zobacz w szczególności wyrok z dnia 13 stycznia 2005 r., Streekgewest, C-174/02, EU:C:2005:10, pkt 26.

44 — Zobacz wyrok z dnia 22 grudnia 2008 r., Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, pkt 95.

45 — Argument ten znajdował się pierwotnie w ramach zarzutu drugiego zmierzającego do stwierdzenia nieważności podniesionego przez DTS. Skoro zarzut ten dotyczy naruszenia przez Sąd prawa przy dokonywaniu wykładni orzecznictwa Trybunału, postanowiłem rozpatrzyć go w ramach zarzutu pierwszego.

według niej pozbawione znaczenia. Zgodnie bowiem z wyrokiem z dnia 22 grudnia 2008 r., Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, w takim przypadku, aby móc wyciągnąć wniosek, że podatek wpływa na wysokość kwoty pomocy, istotna byłaby okoliczność, że ustalenie tej kwoty zależy także, w granicach pułapu, od przewidywanych przychodów z podatku, co ma miejsce w niniejszej sprawie.

100. Uważam, że powyższe zastrzeżenie jest bezzasadne.

101. Jak wskazałem, okoliczność, że zgodnie z art. 33 ustawy nr 17/2006 i art. 8 ustawy nr 8/2009 nadwyżka przychodów, jaką dysponuje RTVE, jest przelewana na fundusz rezerwowy, a w razie potrzeby przekazywana do skarbu państwa, zrywa nierozerwalny związek przeznaczenia istniejący między przychodami z podatku i rozpatrywaną pomocą. W takiej sytuacji przychody z podatku nie wpływają automatycznie na wysokość pomocy, ponieważ nadwyżka zostanie przeznaczona na inne cele i nie umożliwi zwiększenia wysokości pomocy.

102. Podobieństwo, na jakie wskazuje wnosząca odwołanie, do wyroku z dnia 22 grudnia 2008 r., Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, nie jest moim zdaniem istotne. W sprawie, w której zapadł ów wyrok, jak wynika wyraźnie z jego pkt 104, wpływy z opłaty od sprzedaży czasu reklamowego były przeznaczone wyłącznie i „w całości" na finansowanie pomocy dla radiofonii. Ponadto, jakkolwiek pomoc ta była rzeczywiście przyznawana przez komisję, nie miała ona uprawnień do przeznaczenia tych funduszy na cele inne niż ta pomoc. Nie jest tak oczywiście w niniejszej sprawie, ponieważ przychody z rozpatrywanego podatku nie są przeznaczane wyłącznie i w całości na finansowanie pomocy, biorąc pod uwagę, że nadwyżka jest przelewana na fundusz rezerwowy, a w razie potrzeby przekazywana do skarbu państwa i przeznaczana na inne cele.

103. Sąd nie naruszył zatem moim zdaniem prawa, uznając, że mechanizm przewidziany w art. 33 ustawy nr 17/2006 i art. 8 ustawy nr 8/2009 nie pozwala uznać podatku za wpływający bezpośrednio na wysokość pomocy przeznaczonej dla RTVE.

104. W świetle wszystkich okoliczności, o których mowa powyżej, część drugą zarzutu pierwszego należy oddalić jako bezzasadną.

105. Proponuję w konsekwencji, aby Trybunał uznał podniesiony przez wnoszącą odwołanie zarzut pierwszy dotyczący naruszenia art. 107 ust. 1 TFUE z powodu błędnej wykładni pojęcia pomocy za częściowo bezskuteczny, a częściowo bezzasadny.

*C – W przedmiocie zarzutu drugiego opartego na niewystarczającej kontroli sądowej przeprowadzonej przez Sąd i na przeinaczeniu mającego zastosowanie ustawodawstwa krajowego w ramach jego oceny dotyczącej naruszenia art. 107 ust. 1 TFUE*

106. W swoim zarzucie drugim DTS krytykuje analizę ustawodawstwa krajowego, jakiej Sąd dokonał w pkt 66, 67 i 69 zaskarżonego wyroku, aby dojść do wniosku, przedstawionego w pkt 102–104 zaskarżonego wyroku, zgodnie z którym nałożony na nią podatek nie wpływa na kwotę pomocy przyznanej RTVE i nie stanowi zatem integralnej części programu pomocy.

107. Ten zarzut drugi podzielony został na dwie części.

108. Część pierwsza dotyczy niewystarczającej kontroli sądowej przeprowadzonej przez Sąd w ramach jego oceny istnienia nierozerwalnego związku przeznaczenia między podatkiem a rozpatrywaną pomocą.

109. Część druga natomiast dotyczy przeinaczenia mającego zastosowanie ustawodawstwa krajowego w taki sposób, że Sąd nie wziął pod uwagę dla celów swojej analizy okoliczności, iż prowizoryczny budżet RTVE jest ustalany z uwzględnieniem przewidywanej kwoty przychodów z podatku, a więc kwota ta wpływa bezpośrednio na wysokość kwoty pomocy.

1. Zaskarżony wyrok

110. W pkt 65 zaskarżonego wyroku Sąd wyciągnął wniosek, biorąc pod uwagę brzmienie ustawy nr 8/2009, że kwota pomocy przeznaczona dla RTVE nie zależy od wysokości kwot pobieranych od wnoszącej odwołanie na podstawie środków podatkowych, ponieważ kwota pomocy jest ustalana na podstawie kosztów netto pełnienia jej misji publicznej.

111. Dla uzasadnienia powyższego wniosku z jednej strony w pkt 66–68 zaskarżonego wyroku Sąd zbadał treść art. 33 ustawy nr 17/2006, art. 3 ust. 2 i art. 8 ustawy nr 8/2009, które definiują rolę państwa hiszpańskiego, w sytuacji gdy przychody, jakimi dysponuje RTVE, przekraczają koszty pełnienia misji publicznej.

112. Z drugiej strony w pkt 69 zaskarżonego wyroku Sąd zbadał treść art. 2 ust. 2 ustawy nr 8/2009, który definiuje rolę państwa hiszpańskiego, w sytuacji gdy przychody, jakimi dysponuje RTVE, nie wystarczają na pokrycie kosztów pełnienia misji publicznej.

2. W przedmiocie części pierwszej zarzutu drugiego dotyczącej niewystarczającej kontroli sądowej przeprowadzonej przez Sąd

a) Argumenty stron

113. W części pierwszej swojego zarzutu drugiego wnosząca odwołanie utrzymuje, że kontrola sądowa, jakiej Sąd dokonał w odniesieniu do spornej decyzji, była niewystarczająca. Z jednej strony Sąd nie uwzględnił wszystkich istotnych przepisów hiszpańskich ram ustawowych, mianowicie art. 34 ustawy nr 17/2006 i art. 44 mandato-marco a la Corporación RTVE previsto en el articulo 4 de la Ley 17/2006 de la radio y la televisión de titularidad estatal, aprobado por los plenos del congreso de los diputados y del senado (mandatu ramowego RTVE, przewidzianego w art. 4 ustawy nr 17/2006, zatwierdzonego na sesji plenarnej przez izbę deputowanych i senat)[46]. Z tych przepisów wynika jasno, że RTVE jest prawnie zobowiązana do ustalania swojego budżetu z uwzględnieniem nie tylko przewidywanych kosztów misji publicznej, ale także przewidywanych przychodów, obejmujących przychody z rozpatrywanego podatku. Oznacza to, że przewidywana kwota przychodów z podatku nałożonego na DTS wpływa na wysokość pomocy, jaką otrzymuje RTVE.

114. Z drugiej strony Sąd nie przeprowadził pełnej kontroli oceny, jakiej dokonała Komisja w odniesieniu do warunków wymienionych w wyroku z dnia 22 grudnia 2008 r., Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, zgodnie z którą przychody z podatku wpływają na wysokość pomocy, jeśli przyznana subwencja jest obliczana w zależności od przychodów „szacowanych” lub „przewidywanej kwoty” przychodów z podatku. Sąd nie zbadał bowiem, w jakim stopniu przewidywana kwota przychodów wpływa na obliczanie pomocy, lecz ograniczył się do zatwierdzenia analizy Komisji.

115. RTVE, Królestwo Hiszpanii i Komisja podważają dopuszczalność takiego argumentu. RTVE i Królestwo Hiszpanii podkreślają, że Sąd nie był zobowiązany do odniesienia się do każdego z przepisów krajowych ram prawnych, które miały zastosowanie. Artykuł 34 ustawy nr 17/2006 i art. 44 mandatu ramowego nie były zresztą uważane przez DTS za istotne w postępowaniu przed

46 — BOE nr 157, z dnia 30 czerwca 2008 r., s. 28833, zwany dalej „mandatem ramowym”.

Sądem. Natomiast Komisja podkreśla, że DTS nie powołała się na art. 33 i 34 ustawy nr 17/2006, art. 44 mandatu ramowego, a także art. 2 ust. 2 i art. 8 ustawy nr 8/2009 ani w swojej skardze, ani w swojej replice przed Sądem. Sąd nie ma zaś obowiązku uwzględniać z urzędu przepisów prawa krajowego w ramach badania zgodności z prawem decyzji Komisji.

116. W każdym razie RTVE, Królestwo Hiszpanii i Komisja uważają, że powyższe zastrzeżenia nie są zasadne.

b) Moja analiza

i) W przedmiocie pierwszego argumentu dotyczącego nieuwzględnienia art. 34 ustawy nr 17/2006 i art. 44 mandatu ramowego

117. Należy na wstępie wyjaśnić, że mimo wagi, jaką DTS wydaje się przykładać do ww. przepisów w ramach niniejszego odwołania, nie wymieniła ich ona w żadnym ze swoich pism wniesionych w trakcie postępowania przed Sądem. Okoliczność, że DTS nie uznała za użyteczne, w ramach swojej skargi wszczynającej postępowanie ani w ramach swojej repliki, wymienienia wspomnianych przepisów, wykazuje, moim zdaniem, że nie chodzi o przepisy kluczowe ani istotne.

118. Jak podkreśla ona w przypisie 3 do swojego odwołania, treść ustawy nr 17/2006 i mandatu ramowego zostały przedstawione, odpowiednio, w załączniku do odpowiedzi na skargę Komisji i w uwagach interwenienta złożonych przez RTVE przed Sądem. W pierwszym rzędzie to jednak do wnoszącej odwołanie, w ramach skargi o stwierdzenie nieważności, jaką wniosła ona na sporną decyzję, należy przedstawienie w wyczerpujący sposób mających zastosowanie przepisów prawa krajowego, które uważa za istotne i nie można zarzucać Sądowi, że nie orzekł w przedmiocie niektórych z tych przepisów, podczas gdy nawet wnosząca odwołanie wyraźnie się na nie nie powołała. Jakkolwiek twierdzi ona, że przedstawiła omawiane przepisy na rozprawie przed Sądem, to jednak nie wiem, w jakim stopniu DTS odniosła się do art. 34 ustawy nr 17/2006 i art. 44 mandatu ramowego.

119. W każdym razie pragnę przypomnieć, że Sąd jest jako jedyny uprawniony do dokonania oceny wartości, jaką należy przypisać przedstawionym mu dowodom [47]. Miał on zatem pełne prawo wykluczyć ze swojej analizy art. 34 ustawy nr 17/2006 i art. 44 mandatu ramowego. Jak wykażę w dalszej części mojej analizy, przepisy te nie umożliwiają – z uwagi na ich przedmiot – poznania charakteru związku przeznaczenia istniejącego między rozpatrywanym podatkiem i pomocą wypłacaną RTVE.

120. W tych okolicznościach uważam, że ten pierwszy argument jest niedopuszczalny.

ii) W przedmiocie drugiego argumentu dotyczącego niewystarczającej kontroli sądowej przeprowadzonej przez Sąd w odniesieniu do warunków wymienionych w wyroku z dnia 22 grudnia 2008 r., Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764

121. Na wstępie proponuję oddalić drugi argument, ponieważ jest on bezzasadny.

47 — Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że jedynie Sąd jest właściwy do dokonywania ustaleń faktycznych i oceny okoliczności faktycznych oraz że wyłącznie do niego należy ocena, jaką wagę należy przywiązać do przedłożonych mu dowodów, jeśli dowody uwzględnione na poparcie tych okoliczności faktycznych uzyskano w prawidłowy sposób, przy poszanowaniu ogólnych zasad prawa i wymogów proceduralnych dotyczących ciężaru dowodu i postępowania dowodowego (zob. wyroki: z dnia 21 września 2006 r., JCB Service/Komisja, C-167/04 P, EU:C:2006:594, pkt 106, 107 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 10 maja 2007 r., SGL Carbon/Komisja, C-328/05 P, EU:C:2007:277, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).

122. Ze względów, które wymieniłem w pkt 102 niniejszej opinii, porównanie, jakiego wnosząca odwołanie dokonuje między niniejszą sprawą a sprawą, w której zapadł wyrok z dnia 22 grudnia 2008 r., Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, nie jest bowiem istotne. W tej ostatniej sprawie nie tylko istniał przepis prawny nakazujący przeznaczenie przychodów z podatku na pomoc dla radiofonii, ale także przychody z tego podatku były wyłącznie i w całości przeznaczane na finansowanie tej pomocy, bez przeznaczania nadwyżki na inne cele.

123. W świetle powyższych okoliczności część pierwszą zarzutu drugiego należy w części odrzucić jako niedopuszczalną i w części oddalić jako bezzasadną.

3. W przedmiocie części drugiej zarzutu drugiego dotyczącej przeinaczenia mającego zastosowanie ustawodawstwa krajowego

a) Argumenty stron

124. W części drugiej zarzutu drugiego wnosząca odwołanie, popierana przez Telefónica, zarzuca Sądowi przeinaczenie w pkt 66, 67 i 69 zaskarżonego wyroku art. 2 ust. 2 i art. 8 ustawy nr 8/2009, a także art. 33 ustawy nr 17/2006, na których oparł on swój wniosek, że rozpatrywany podatek nie wpływa na kwotę pomocy przeznaczonej dla RTVE. Przypisał on bowiem tym przepisom znaczenie, którego nie mają, jeśli analizuje się je w związku z art. 34 ustawy nr 17/2006 i z art. 44 mandatu ramowego.

125. Telefónica utrzymuje również, że Sąd dokonał błędnej wykładni ustawodawstwa krajowego, przeinaczając w oczywisty sposób dowody, które zostały mu przedstawione.

126. RTVE, Królestwo Hiszpanii i Komisja utrzymują, że powyższy zarzut jest niedopuszczalny.

b) Moja analiza

127. Wbrew temu, co utrzymują RTVE, Królestwo Hiszpanii i Komisja, część druga zarzutu drugiego jest moim zdaniem dopuszczalna.

128. Do Trybunału można bowiem wnieść zarzuty dotyczące ustalenia i oceny okoliczności faktycznych, jeśli wnoszący odwołanie utrzymuje, że Sąd przeinaczył dowody, które zostały mu przedstawione [48]. Jest tak z pewnością w niniejszej sprawie, ponieważ DTS zarzuca Sądowi przeinaczenie ustawodawstwa krajowego, gdyż wnosząca odwołanie wskazuje dokładnie z jednej strony dowody, które jej zdaniem zostały przeinaczone przez Sąd, a z drugiej strony błędy w analizie, które w jej ocenie doprowadziły Sąd do tego przeinaczenia.

129. Trybunał może zatem przeprowadzić kontrolę sądową.

130. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem do Trybunału należy ustalenie, czy Sąd, na podstawie dokumentów i innych dowodów, jakie zostały mu przedłożone, nie przeinaczył treści przedmiotowych przepisów krajowych, czy w odniesieniu do tych szczegółowych danych Sąd nie poczynił ustaleń pozostających w sposób oczywisty w sprzeczności z ich treścią i czy badając całość tych danych, nie przypisał jednej z nich – celem ustalenia treści przedmiotowego ustawodawstwa krajowego – zakresu, który nie jest właściwy, biorąc pod uwagę inne dane [49].

48 — Wyrok z dnia 3 kwietnia 2014 r., Francja/Komisja, C-559/12 P, EU:C:2014:217, pkt 79 i przytoczone tam orzecznictwo.

49 — Wyrok z dnia 5 lipca 2011 r., Edwin/OHIM, C-263/09 P, EU:C:2011:452, pkt 53.

131. Niemniej jednak tego rodzaju przeinaczenie musi w oczywisty sposób wynikać z akt sprawy, bez konieczności dokonywania przez Trybunał nowej oceny faktów i dowodów czy też przeprowadzania nowych dowodów [50].

132. Po wnikliwej lekturze argumentów przedstawionych przez DTS doszedłem do wniosku, że nie zdołała ona wykazać, iż Sąd poczynił w pkt 66–69 zaskarżonego wyroku ustalenia pozostające w sposób oczywisty w sprzeczności z treścią rozpatrywanych przepisów ustawodawstwa hiszpańskiego ani że przypisał jednemu z nich zakres, który mu nie przysługuje, biorąc pod uwagę inne elementy akt sprawy.

i) W przedmiocie przyjętej w pkt 69 zaskarżonego wyroku wykładni art. 2 ust. 2 ustawy nr 8/2009

133. Zdaniem Sądu zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy nr 8/2009, „jeżeli przychody pozostające do dyspozycji RTVE nie wystarczą na pokrycie kosztów pełnienia publicznej misji radiofonii i telewizji, różnica zostanie pokryta wpłatą z ogólnego budżetu państwa hiszpańskiego”.

134. Zdaniem DTS ów przepis nie zmusza państwa hiszpańskiego do dostarczenia środków z jego budżetu ogólnego w celu pokrycia kosztów związanych z misją publiczną, ale nakłada na nie obowiązek uzupełnienia budżetu przewidzianego dla RTVE, jeśli w wykonaniu tego budżetu kwota przychodów z podatków jest niższa od preliminarza budżetowego. Co więcej wkład z budżetu ogólnego nie jest dopuszczalny, jeśli wydatki przekraczają preliminarz budżetowy.

135. Ponadto art. 2 ust. 2 ustawy nr 8/2009 powinien być analizowany w związku z art. 34 ustawy nr 17/2006 i art. 44 mandatu ramowego. Zgodnie z art. 34 ustawy nr 17/2006 RTVE sama ustala swój budżet, uwzględniając nie tylko przewidywane koszty misji publicznej, ale także przewidywane przychody, w tym wpływy z podatków przewidzianych w ustawie nr 8/2009. W konsekwencji, na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy nr 8/2009, jeśli rzeczywiste wpływy z podatków są niższe niż przewidywana kwota wpływów i nie umożliwiają pokrycia kosztów usługi publicznej przewidzianych w budżecie RTVE, państwo hiszpańskie jest zobowiązane do uzupełniania „przewidzianego budżetu” poprzez wkłady ze swojego budżetu ogólnego. „Przewidziany budżet” powinien zostać ustalony na podstawie przewidywanej kwoty przychodów z podatku, a w konsekwencji kwota ta wpłynie bezpośrednio na wysokość kwoty pomocy. Wpływ przychodów z podatku na wykonanie budżetu RTVE nie może więc być mylony z wpływem przewidywanej kwoty przychodów z podatku na pierwotne ustalenie omawianego budżetu, a co za tym idzie, na wysokość kwoty pomocy. Istotna jest tylko kwota pomocy.

136. Telefónica dodaje, że istnieją wyraźne wskazówki, które przeczą ewentualności podnoszonego dodatkowego wkładu z budżetu ogólnego państwa hiszpańskiego, ponieważ w preambule do ustawy nr 8/2009 wskazano w szczególności, że „nie wydaje się rozsądne, aby gwarancja finansowania pociągała za sobą zwiększenie wkładu państwa”. Co więcej, chodzi o drugorzędną hipotezę, ponieważ dwa warunki muszą zostać spełnione, aby państwo hiszpańskie sfinansowało część kosztów obowiązku świadczenia usługi publicznej. Po pierwsze, w danym roku wpływy z podatku powinny być niższe niż koszty pełnienia misji publicznej, a po drugie, kwota funduszu rezerwowego powinna być niewystarczająca do pokrycia kosztów RTVE w tym roku. Co więcej, art. 2 ust. 2 ustawy nr 8/2009 ustanawia gwarancję ze strony państwa ograniczoną do różnicy między z jednej strony wpływami z podatku powiększonymi o fundusz rezerwowy, a z drugiej strony kosztami obowiązku świadczenia usługi publicznej. Chodziłoby zatem o nowy środek pomocy. Nie stoi to na przeszkodzie temu, aby pomoc przyznawana RTVE była ustalana na podstawie wpływów z podatku, oraz aby, jeśli te są niewystarczające, państwo hiszpańskie zobowiązało się do uzupełnienia tej różnicy.

50 — Zobacz w szczególności wyroki: z dnia 21 września 2006 r., JCB Service/Komisja, C-167/04 P, EU:C:2006:594, pkt 108 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 18 stycznia 2007 r., PKK i KNK/Rada, C-229/05 P, EU:C:2007:32, pkt 37 i przytoczone tam orzecznictwo, a także z dnia 3 kwietnia 2014 r., Francja/Komisja, C-559/12 P, EU:C:2014:217, pkt 80 i przytoczone tam orzecznictwo.

137. Moim zdaniem nic w argumentacji przedstawionej przez wnoszącą odwołanie nie umożliwia wykazania, że Sąd w oczywisty sposób przeinaczył treść art. 2 ust. 2 ustawy nr 8/2009.

138. Po pierwsze, utrzymując, że zgodnie z tym przepisem „państwo hiszpańskie jest zobowiązane do uzupełniania »przewidzianego budżetu« poprzez wkłady ze swojego budżetu ogólnego" albo też, że „[ów] przepis nakłada na państwo obowiązek uzupełnienia »budżetu przewidzianego« dla RTVE, jeśli w jego wykonaniu kwota przychodów z podatków jest niższa niż przewidywania budżetowe", wnosząca odwołanie nie odchodzi od przyjętej przez Sąd wykładni art. 2 ust. 2 ustawy nr 8/2009.

139. Po drugie, jakkolwiek wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi niedokonanie wykładni powyższego przepisu z uwzględnieniem treści art. 34 ustawy nr 17/2006 i art. 44 mandatu ramowego, to jednak zupełnie nie widzę, w jaki sposób przepisy te miałyby mieć znaczenie.

140. Artykuł 34 ustawy nr 17/2006, zatytułowany „Budżet", stanowi, co następuje:

„1. RTVE […] ustala budżet operacyjny, które określa środki i odpowiednie roczne dotacje, a także równie szczegółowy budżet kapitałowy. Budżety operacyjny i kapitałowy RTVE […] stanowią część ogólnego budżetu państwa.

2. Budżety operacyjny i kapitałowy RTVE […] obejmują rachunek wyników i tabelę przewidywanego finansowania na dany rok. Preliminarz budżetowy jednostki, a także uzupełniające dokumenty wymagane przez ministerstwo […] są załączane do tych budżetów.

[…]".

141. W art. 44 mandatu ramowego, zatytułowanym „Obowiązki budżetowe", wyjaśniono ponadto, co następuje:

„RTVE i jej spółki dostosowują swój budżet do przepisów art. 34 ustawy nr 17/2006. Przedmiotowe budżety są ustalane zgodnie z zasadą równowagi budżetowej i przewidują zobowiązania finansowe niezbędne dla osiągnięcia celów ogólnych przewidzianych w niniejszym mandacie ramowym w kształcie wypracowanym w obowiązującej umowie programowej".

142. Należy stwierdzić – jak wskazują zresztą RTVE i Komisja – że owe przepisy ustanawiają jedynie ogólne zasady, a ich treść nie pozwala na ustalenie nierozerwalnego związku przeznaczenia między rozpatrywanymi przychodami z podatków i programem pomocy przyznanej RTVE.

143. Po trzecie, argumenty podniesione przez Telefónica nie pozwalają także na uznanie, że Sąd poczynił ustalenia pozostające w sposób oczywisty w sprzeczności z treścią art. 2 ust. 2 ustawy nr 8/2009. Jeśli chodzi o preambułę omawianej ustawy, nie ma ona mocy wiążącej, zaś fragment, na który powołuje się Telefónica, nie pozwala w oczywisty sposób na wykluczenie uzupełniającego wkładu państwa hiszpańskiego. Ponadto nie ma moim zdaniem znaczenia okoliczność, że chodzi o drugorzędną hipotezę. Sąd wskazuje na istnienie takiej hipotezy w sposób wystarczający do wyciągnięcia wniosku przedstawionego w pkt 101 zaskarżonego wyroku, zgodnie z którym państwo hiszpańskie jest zobowiązane do uzupełnienia różnicy między środkami finansowymi, jakimi dysponuje RTVE a jej wszystkimi kosztami ponoszonymi na wypełnianie jej obowiązków wynikających ze świadczenia usługi publicznej.

ii) W przedmiocie przyjętej w pkt 66–68 zaskarżonego wyroku wykładni art. 33 ustawy nr 17/2006 i art. 8 ustawy nr 8/2009

– Zaskarżony wyrok

144. W pkt 66–68 zaskarżonego wyroku Sąd orzekł, co następuje:

„66 […] zgodnie z art. 33 ustawy 17/2006 zmienionym ustawą 8/2009, w przypadku gdy dochody, którymi dysponuje RTVE przekraczają koszty realizowania publicznej misji radiofonii i telewizji, nadwyżka zostanie przesunięta. Jeśli nadwyżka nie przekracza 10% rocznych kosztów budżetowych RTVE, zostanie wpłacona na fundusz rezerwowy, a kwota przekraczająca ten limit zostanie przekazana do skarbu państwa.

67 Co się tyczy kapitału wpłaconego na fundusz rezerwowy, z art. 8 ustawy 9/2009 wynika, że może on być wykorzystany wyłącznie za wyraźną zgodą hiszpańskiego ministerstwa gospodarki i finansów i że jeżeli nie zostanie wykorzystany w ciągu czterech lat, to powinien posłużyć do zmniejszenia rekompensat obciążających ogólny budżet państwa hiszpańskiego. Nie można zatem uznać, że kapitał wpłacony na fundusz rezerwowy wpływa bezpośrednio na wysokość pomocy przeznaczonej dla RTVE.

68 Ponadto art. 3 ust. 2 ustawy 8/2009 przewiduje bezwzględny limit dochodów RTVE, który został określony jako 1200 mln EUR w latach 2010 i 2011. Wszelkie kwoty powyżej tego limitu zostaną bezpośrednio przekazane do budżetu państwa hiszpańskiego”.

– Argumenty stron [51]

145. Po pierwsze, DTS zarzuca Sądowi przeinaczenie w pkt 66 i 67 zaskarżonego wyroku przepisów art. 33 ustawy nr 17/2006 i art. 8 ustawy nr 8/2009 poprzez przypisanie im znaczenia, jakiego nie mają. Sąd ograniczył się bowiem do twierdzenia, że zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy nr 8/2009 fundusz rezerwowy może być wykorzystywany jedynie za wyraźną zgodą Ministerio de Economía y Hacienda (ministerstwa gospodarki i finansów, Hiszpania), pomijając pierwszą część tego przepisu, zgodnie z którą „[f]undusz może być wykorzystywany jedynie na rekompensatę strat z lat poprzednich i dla zaradzenia nieprzewidzianym sytuacjom związanym ze świadczeniem usługi publicznej”. Zdaniem wnoszącej odwołanie wysokość tych dodatkowych środków zależy siłą rzeczy od wpływów z podatków, ponieważ fundusz jest przez nie zasilany.

146. Telefónica utrzymuje ponadto, że Sąd dokonał błędnej wykładni art. 33 ust. 1 ustawy nr 17/2006 i art. 3 ust. 2 ustawy nr 8/2009, stwierdzając, iż przepisy te znoszą wszelką zależność między kwotą pomocy i kwotą przychodów uzyskanych na podstawie środków podatkowych. Z jednej strony okoliczność, że przychody mogą zostać przekazane do ogólnego budżetu państwa hiszpańskiego, jest możliwością drugorzędną. Jedynie bowiem przychody przekraczające limit w wysokości 10% rocznych kosztów RTVE zostaną przekazane do skarbu państwa. Z drugiej strony nie wynika z tego, że wysokość pomocy jest niezależna od wysokości przychodów z podatków. Artykuł 33 ust. 1 ustawy nr 17/2006 ustanawia co najwyżej limit wysokości pomocy. Nie stoi to na przeszkodzie temu, by całkowity przychód z podatków został przekształcony w pomoc w ramach limitu ustalonego przez ustawodawcę krajowego. Ów limit jest warunkiem sine qua non zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym, pod rygorem nadmiernej rekompensaty sprzecznej z prawem Unii.

51 — W pierwszej kolejności DTS zarzuciła Sądowi uznanie, że przychody z podatku nie wpływają na wysokość pomocy, ponieważ przychody przekraczające koszty netto usługi publicznej są przelewane na fundusz rezerwowy lub przekazywane do skarbu państwa, oraz dlatego, że został przewidziany bezwzględny limit dla przychodów RTVE, powołując się na wyrok z dnia 22 grudnia 2008 r., Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764. Jako że ten pierwszy argument dotyczy naruszenia prawa przez Sąd w ramach dokonywania wykładni orzecznictwa Trybunału, postanowiłem rozpatrzyć go w ramach zarzutu pierwszego.

– Moja analiza

147. Powyższe argumenty należy oddalić.

148. Co do argumentów przedstawionych przez wnoszącą odwołanie pragnę na wstępie stwierdzić, że w pkt 66 zaskarżonego wyroku Sąd powtarza w zasadniczo takich samych słowach wykładnię przepisów art. 33 ustawy nr 17/2006, którą sama wnosząca odwołanie przyjęła w pkt 10 swojej skargi wszczynającej postępowanie [52].

149. Następnie, jeśli chodzi o analizę przeprowadzoną przez Sąd w pkt 67 zaskarżonego wyroku, DTS ograniczyła się do wyjaśnienia treści jednego przepisu, art. 8 ust. 3 ustawy nr 8/2009, który nie pozwala w żaden sposób podważyć przyjętej przez Sąd wykładni ustawodawstwa hiszpańskiego i nie pozwala także wyciągnąć wniosku, zgodnie z którym kwota podatku ponoszonego przez wnoszącą odwołanie wpływa na kwotę pomocy przyznanej RTVE.

150. Jeśli chodzi o argumenty przedstawione przez Telefónica, żaden z nich nie umożliwia wykazania, że Sąd przeinaczył w oczywisty sposób treść omawianych przepisów. To, czy hipoteza rozważana przez Sąd jest drugorzędna, nie zmienia okoliczności, że zgodnie z art. 33 ustawy nr 17/2006 nadwyżka, w zakresie w jakim nie przekracza ona 10% rocznych kosztów budżetowych RTVE, jest przelewana na fundusz rezerwowy, zaś w zakresie w jakim przekracza ona ten limit, jest przekazywana do skarbu państwa, co nie jest w żadnym stopniu podważane przez Telefónica. Ponadto wbrew temu, co utrzymuje Telefónica, Sąd nie wywnioskował z tego, że wysokość pomocy jest niezależna od wysokości przychodów z podatków, lecz że kwota tych przychodów nie może „bezpośrednio wpłynąć" na kwotę pomocy wypłacanej RTVE.

151. W świetle powyższych okoliczności proponuję w konsekwencji, aby Trybunał częściowo odrzucił zarzut drugi dotyczący niewystarczającej kontroli sądowej przeprowadzonej przez Sąd i przeinaczenia mającego zastosowanie ustawodawstwa krajowego w ramach dokonanej przez niego oceny naruszenia art. 107 ust. 1 TFUE jako niedopuszczalny, a częściowo oddalił go jako bezzasadny.

D – *W przedmiocie zarzutu trzeciego opartego na przeinaczeniu i na naruszeniu granic kontroli sądowej przez Sąd w ramach dokonanej przez niego oceny naruszenia art. 106 ust. 2 TFUE*

152. W niniejszej sprawie wnosząca odwołanie utrzymuje w sposób wystarczająco szczegółowy, że Sąd przeinaczył argumenty, które podniosła ona na poparcie swojego zarzutu drugiego zmierzającego do stwierdzenia nieważności dotyczącego naruszenia art. 106 ust. 2 TFUE, co doprowadziło Sąd do orzeczenia ultra petita, zmiany przedmiotu sporu i przekroczenia granic jego kontroli sądowej.

153. W tej sytuacji, wbrew temu, co twierdzi RTVE, zarzut trzeci jest dopuszczalny.

154. Zarzut trzeci składa się z dwóch części, z których pierwsza dotyczy przeinaczenia, a druga naruszenia przez Sąd granic jego kontroli sądowej, przy czym zasadność części pierwszej jest warunkiem badania części drugiej.

52 — Ów pkt 10 jest zredagowany następująco:
„Ustawa ustanawia również fundusz rezerwowy, na który są przelewane dochody przekraczające koszt usługi publicznej w maksymalnej wysokości 10% rocznych kosztów budżetowych, zaś dochody przekraczające ten pułap są przekazywane do skarbu państwa […]".

1. W przedmiocie części pierwszej zarzutu trzeciego dotyczącej przeinaczenia argumentów podniesionych w pierwszej instancji na poparcie zarzutu naruszenia art. 106 ust. 2 TFUE

155. Pragnę przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przeinaczenie musi wynikać w oczywisty sposób z akt sprawy, bez konieczności dokonywania przez Trybunał nowej oceny faktów i dowodów.

156. Ocena, jakiej dokonał Sąd w pkt 118–167 zaskarżonego wyroku, nie jest moim zdaniem obarczona takim błędem.

157. Po pierwsze, DTS utrzymuje, że Sąd dokonał w pkt 151 i 152 zaskarżonego wyroku błędnej wykładni zarzutu drugiego zmierzającego do stwierdzenia nieważności, wprowadzając rozróżnienie między „argumentami skarżącej dotyczącymi skutków trzech środków podatkowych wprowadzonych lub zmienionych ustawą 8/2009" i „argumentami skarżącej dotyczącymi skutków elementów pomocy przewidzianych przez program finansowania RTVE zmieniony ustawą 8/2009". Z akt postępowania wynikało bowiem jasno, że nie przedstawiła ona nigdy argumentów dotyczących skutków pomocy w ścisłym znaczeniu.

158. Rzeczywiście w pkt 59 swojej skargi wszczynającej postępowanie DTS rozpoczęła swój zarzut drugi zmierzający do stwierdzenia nieważności, wskazując, że „Komisja naruszyła art. 106 ust. 2 TFUE, zatwierdzając pomoc, która nie spełnia wymogu proporcjonalności przewidzianego we wspomnianym postanowieniu, *ponieważ podatki służące finansowaniu tej pomocy* powodują zakłócenia konkurencji sprzeczne z ogólnym interesem" [53].

159. Biorąc pod uwagę uzasadnienie oraz argumenty podniesione przez wnoszącą odwołanie w ramach jej skargi wszczynającej postępowanie i jej repliki, Sąd mógł rozsądnie uznać, że podważała ona dokonaną przez Komisję ocenę skutków dla konkurencji nie tylko trzech środków podatkowych wprowadzonych lub zmienionych ustawą nr 8/2009, ale także elementów pomocy przewidzianych w programie finansowania RTVE zmienionym tą ustawą.

160. W pkt 77 swojej skargi DTS rozpoczęła bowiem swoją argumentację dotyczącą istnienia zakłócenia konkurencji, wskazując, że konkurencja na rynku telewidzów i na rynku nabywania treści audiowizualnych zostaje zakłócona w sposób sprzeczny ze wspólnym interesem poprzez „*system finansowania RTVE* zatwierdzony [sporną] decyzją (a w szczególności »wkład« w wysokości 1,5% nałożony na operatorów telewizji płatnej", zaś w swojej replice DTS odnosi się również w sposób ogólny do „nowego systemu [lub programu] finansowania" [54].

161. Ponadto w pkt 93–99 swojej skargi DTS wyraźnie podważa „mechanizmy przewidziane w ustawie nr 8/2009" w celu uniknięcia zakłóceń konkurencji spowodowanych działalnością RTVE, a w szczególności przepisy zawarte w art. 3 ust. 1, w art. 6 ust. 5 i w art. 9 ust. 1 lit. i) i m) ustawy nr 8/2009.

162. Jak wynika z pkt 94–99 skargi wniesionej przez DTS, a także z pkt 162–164 zaskarżonego wyroku, mechanizmy te są odrębne od środków podatkowych podważanych przez wnoszącą odwołanie i są objęte programem finansowania pomocy wypłacanej RTVE.

53 — Wyróżnienie moje.

54 — Zobacz pkt 27 i 28 repliki wniesionej przez DTS.

163. W takich okolicznościach, biorąc pod uwagę argumenty przedstawione przez wnoszącą odwołanie w jej pismach, nie można utrzymywać, że Sąd dokonał błędnej wykładni zarzutu drugiego zmierzającego do stwierdzenia nieważności, wprowadzając rozróżnienie między „argumentami skarżącej dotyczącymi skutków trzech środków podatkowych wprowadzonych lub zmienionych ustawą 8/2009" i „argumentami dotyczącymi skutków elementów pomocy przewidzianych przez program finansowania RTVE zmieniony ustawą 8/2009".

164. Ten pierwszy argument powinien zatem zostać oddalony.

165. Po drugie, DTS utrzymuje, że Sąd przeinaczył jej argumenty w pkt 120 zaskarżonego wyroku, niesłusznie rozróżniając argument dotyczący wyższej ceny oferowanej przez RTVE na rynku nabywania treści audiowizualnych od argumentu, zgodnie z którym konkurencja zostaje zakłócona w sposób sprzeczny ze wspólnym interesem. Z akt postępowania wynika jasno, że DTS podnosiła, iż nowy sposób finansowania RTVE, a w szczególności nałożony na nią podatek, pozwala RTVE zakłócać konkurencję w sposób sprzeczny ze wspólnym interesem poprzez nieproporcjonalne wzmocnienie jej pozycji konkurencyjnej, umożliwiając jej tym samym podejmowanie antykonkurencyjnych zachowań, takich jak oferowanie zawyżonej ceny.

166. Powyższa krytyka jest bezpodstawna.

167. Należy bowiem stwierdzić, że rozróżnienie, jakiego dokonał Sąd, jest wynikiem rozróżnienia, jakiego dokonała sama wnosząca odwołanie w pkt 80 i 81 swojej skargi wszczynającej postępowanie.

168. W pkt 80 swojej skargi DTS utrzymywała bowiem „[w] pierwszej kolejności, [że nowy program finansowania pozwala] RTVE nabywać prawa do retransmisji o znacznej wartości handlowej, które nie są niezbędne do pełnienia misji publicznej". Wnosząca odwołanie zwróciła się zatem wyraźnie do Sądu o zbadanie, czy Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie w ramach kontroli proporcjonalności rekompensaty wypłacanej RTVE z tytułu jej misji publicznej. Kontrola ta pozwala na dokonanie oceny, w jakim stopniu konkurencja lub wymiana handlowa mogą zostać naruszone w sposób pozostający w sprzeczności z interesem Unii w rozumieniu art. 106 ust 2 TFUE. Zgodnie z orzecznictwem przytoczonym przez Sąd w pkt 117 zaskarżonego wyroku omawiana kontrola powinna umożliwić weryfikację, czy przewidziana rekompensata jest niezbędna do tego, by rozpatrywana usługa publiczna była świadczona na warunkach akceptowalnych z gospodarczego punktu widzenia lub przeciwnie, czy rozpatrywany środek jest w oczywisty sposób niewłaściwy w stosunku do zamierzonego celu.

169. W pkt 149–166 zaskarżonego wyroku Sąd zbadał więc zastrzeżenie dotyczące tego, że wymiana handlowa zostaje naruszona lub zmieniona w sposób pozostający w sprzeczności z interesem Unii. Należy wskazać, że w ramach tego badania Sąd uwzględnił w pkt 159 zaskarżonego wyroku szkody podnoszone przez wnoszącą odwołanie.

170. W pkt 81 swojej skargi DTS utrzymywała „w drugiej kolejności", że nowe środki przyznane RTVE pozwalają jej oferować zawyżone ceny nabycia praw do retransmisji o znacznej wartości handlowej. W pkt 81–87 swojej skargi wnosząca odwołanie wskazała więc pewną liczbę przypadków nabycia praw przez RTVE świadczących o antykonkurencyjnym zachowaniu RTVE.

171. W pkt 129–147 zaskarżonego wyroku Sąd zbadał więc, czy Komisja rzeczywiście popełniła oczywisty błąd w ocenie dotyczący ryzyka antykonkurencyjnego zachowania RTVE na rynku nabywania praw do retransmisji wydarzeń sportowych i emisji filmów, koncentrując się w szczególności na praktykach polegających na oferowaniu przez nią zawyżonych cen.

172. W świetle powyższych okoliczności nie można wyrzucać Sądowi rozróżnienia w pkt 120 zaskarżonego wyroku, a także w dalszej części jego rozumowania tych dwóch argumentów nie tylko dlatego, że takie rozróżnienie zostało dokonane przez wnoszącą odwołanie, ale także dlatego, że ocena ich zasadności wymagała odrębnego badania.

173. Ten drugi argument również należy więc oddalić.

174. Po trzecie, DTS utrzymuje, że w pkt 130 i 157 zaskarżonego wyroku Sąd dokonał błędnej wykładni jej argumentów, ponieważ nie twierdziła ona nigdy, że program finansowania RTVE zakłóca konkurencję z tego tylko powodu, że program ten pozwala jej konkurować z operatorami prywatnymi na rynku nabywania treści audiowizualnych. DTS twierdziła natomiast, że nałożony na nią podatek pogłębia zakłócenia konkurencji wynikające z pomocy w ścisłym znaczeniu, ponieważ środki finansowe, którymi dysponuje ona na rynkach właściwych, zostają ograniczone, zaś zdolność RTVE do podejmowania antykonkurencyjnych zachowań na tych samych rynkach zostaje wzmocniona.

175. W pkt 130 zaskarżonego wyroku Sąd przedstawił argument wnoszącej odwołanie jako dotyczący tego, że „środki publiczne, którymi dysponuje RTVE ze względu na swój program finansowania, umożliwiają jej konkurowanie z operatorami prywatnymi na rynku nabywania treści". Co prawda, w swojej skardze i w swojej replice wnosząca odwołanie nie twierdziła wyraźnie, że program finansowania RTVE zakłóca konkurencję z tego tylko powodu, że program ten pozwala jej konkurować z operatorami prywatnymi na rynku nabywania treści audiowizualnych.

176. Niemniej jednak w pkt 67–76 swojej skargi wnosząca odwołanie przedstawiła długi opis sytuacji konkurencyjnej na rynku telewidzów, a także na rynkach nabywania treści audiowizualnych, kładąc nacisk na korzystną pozycję konkurencyjną, z jakiej korzysta RTVE z powodu nowego programu finansowania, oraz ilustrując swój pogląd za pomocą licznych przykładów zakupów, których miała ona dokonać ze szkodą dla konkurentów.

177. W pkt 130 zdanie ostatnie zaskarżonego wyroku Sąd wyciągnął zatem wniosek, iż „fakt, że RTVE konkuruje z operatorami prywatnymi na rynku nabywania treści i *w niektórych przypadkach zdobywa nad nimi przewagę*, sam w sobie nie może stanowić dowodu oczywistego błędu w ocenie popełnionego przez Komisję" [55]. Wniosek ten wydaje mi się powiązany z wypowiedzią wnoszącej odwołanie. Jakkolwiek Sąd z pewnością nie przedstawił argumentu DTS w sposób kompletny, to jednak nie świadczy to o oczywistym błędzie w wykładni.

178. W konsekwencji ten trzeci argument należy oddalić.

179. Wreszcie, po czwarte, DTS utrzymuje, że Sąd przeinaczył jej argumenty w pkt 141 i 158 zaskarżonego wyroku, ponieważ nie twierdziła ona nigdy, że przeszłe zachowania RTVE „nadal byłyby skuteczne w odniesieniu do przyszłości", ani że program finansowania „powoduje zubożenie jej oferty i działa na niekorzyść jej abonentów". DTS przedstawiła natomiast przykłady mające zilustrować rodzaj antykonkurencyjnych zachowań, jakie RTVE mogła przyjąć dzięki znacznym środkom, z których tradycyjnie korzystała, a których utrzymanie i wzmocnienie umożliwił nowy program finansowania.

180. Jeśli chodzi z jednej strony o uwagę Sądu, zgodnie z którą przykłady nabycia praw przez RTVE nadal były zdaniem DTS „skuteczne w odniesieniu do przyszłości" (pkt 141 zaskarżonego wyroku), należy zaznaczyć, że w pkt 87 swojej skargi DTS wskazała, że „[praktyka oferowania zawyżonych cen] utrzymywała się i wzmocniła" ze względu na nowy program finansowania zatwierdzony w spornej decyzji, dodając w pkt 28 swojej repliki, że „nowy program finansowania zapewnia RTVE środki, *które pozwalają jej wzmocnić jej politykę oferowania zawyżonych cen*" [56]. Znaczenie, jakie Sąd przypisał tym uwagom, nie stoi moim zdaniem w sprzeczności z ich treścią.

55 — Wyróżnienie moje.

56 — Wyróżnienie moje.

181. Jeśli chodzi natomiast o uwagę Sądu, zgodnie z którą program finansowania RTVE „powoduje zubożenie jej oferty i działa na niekorzyść jej abonentów" (pkt 158 zaskarżonego wyroku), należy stwierdzić, że Sąd powtórzył dosłownie sformułowanie użyte przez wnoszącą odwołanie w pkt 28 jej repliki, ponieważ utrzymywała ona, że „[rozpatrywany] program finansowania osłabia [jej] pozycję konkurencyjną […], pozbawiając ją znacznych środków i zobowiązując ją do ograniczenia jej inwestycji w treści, *co spowoduje siłą rzeczy zubożenie jej oferty telewizji płatnej i doprowadzi do utraty jej abonentów*" [57].

182. Ten argument czwarty należy zatem oddalić.

183. W świetle powyższych okoliczności część pierwsza zarzutu trzeciego dotycząca przeinaczenia nie jest zasadna.

184. Ze względu na to, że część druga zarzutu trzeciego dotycząca naruszenia przez Sąd granic jego kontroli sądowej opierała się na zasadności części pierwszej, nie ma potrzeby badać tej części drugiej.

185. W świetle tych okoliczności proponuję w konsekwencji Trybunałowi oddalenie zarzutu trzeciego opartego na przeinaczeniu i naruszeniu granic kontroli sądowej Sądu w ramach dokonanej przez niego oceny naruszenia art. 106 ust. 2 TFUE jako bezzasadnego.

E – *W przedmiocie zarzutu czwartego podniesionego przez Telefónica, opartego na naruszeniu art. 40 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*

186. W ramach swojej odpowiedzi na odwołanie Telefónica podniosła zarzut odrębny od zarzutów podniesionych przez DTS, dotyczący naruszenia art. 40 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Telefónica utrzymuje bowiem, że Sąd naruszył prawo, odrzucając jako niedopuszczalną jej argumentację dotyczącą naruszenia art. 108 TFUE.

187. Należy podkreślić, że Telefónica sformułowała oraz uzasadniła ten zarzut w ten sam sposób w ramach odwołania wzajemnego, które wniosła do Trybunału.

188. Zgodnie z art. 174 regulaminu postępowania „[ż]ądania odpowiedzi na odwołanie mają na celu uwzględnienie lub oddalenie, w całości lub w części, odwołania".

189. Ponieważ zarzut czwarty zmierza do uzyskania uchylenia zaskarżonego wyroku ze względu, który nie został podniesiony przez wnoszącą odwołanie w ramach jej odwołania, ten zarzut odrębny i samodzielny w stosunku do zarzutów podniesionych przez DTS jest moim zdaniem niedopuszczalny.

190. Zbadam natomiast zasadność owego zarzutu, ponieważ został on podniesiony w ramach odwołania wzajemnego wniesionego przez Telefónica.

191. Proponuję w konsekwencji, aby Trybunał odrzucił zarzut czwarty podniesiony przez Telefónica, dotyczący naruszenia przez Sąd art. 40 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, jako niedopuszczalny.

192. W świetle całości powyższych rozważań odwołanie wniesione przez DTS należy częściowo odrzucić jako niedopuszczalne, a częściowo oddalić jako bezzasadne.

193. Nie ma zatem potrzeby orzekać w przedmiocie żądania sformułowanego przez Królestwo Hiszpanii na podstawie art. 61 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

57 — Wyróżnienie moje.

## VI – **W przedmiocie odwołania wzajemnego**

194. Telefónica wniosła zgodnie z art. 176 regulaminu postępowania odwołanie wzajemne od zaskarżonego wyroku, w ramach którego podnosi zarzut odrębny od zarzutów podniesionych przez DTS w ramach odwołania głównego.

195. Na poparcie tego odwołania wzajemnego Telefónica podnosi jeden jedyny zarzut dotyczący naruszenia art. 40 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, ponieważ Sąd odrzucił jako niedopuszczalną jej argumentację dotyczącą naruszenia art. 108 TFUE.

196. Powyższy zarzut jest skierowany przeciwko analizie dokonanej przez Sąd w pkt 207–219 zaskarżonego wyroku.

### A – *Zaskarżony wyrok*

197. W pkt 214 zaskarżonego wyroku Sąd odrzucił jako niedopuszczalne dwa zarzuty zmierzające do stwierdzenia nieważności podniesione przez Telefónica, które dotyczyły naruszenia art. 108 TFUE, ponieważ zarzuty te nie odnosiły się do przedmiotu sporu, który został zdefiniowany przez strony główne i zmieniały w związku z tym ramy tego sporu w sposób sprzeczny z art. 40 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

198. Zgodnie z pkt 211 zaskarżonego wyroku Sąd oparł swoją analizę na brzmieniu wspomnianego artykułu, w którego akapicie czwartym uściślono, że „[w]niosek interwencyjny ogranicza się do poparcia żądań jednej ze stron”, a także na brzmieniu art. 129 § 3 regulaminu postępowania i dotyczącym go orzecznictwie.

199. Uściślilwszy w pkt 212 zaskarżonego wyroku ramy sporu w kształcie wyznaczonym przez DTS, Sąd stwierdził w następnym punkcie, że ani skarga, ani odpowiedź na skargę wniesione przez DTS nie zawierają uwag dotyczących ewentualnego naruszenia postanowień art. 108 TFUE, jako że owe domniemane naruszenia zostały podniesione po raz pierwszy w ramach uwag interwenienta złożonych przez Telefónica.

200. W pkt 216 i 217 zaskarżonego wyroku Sąd następnie odpowiedział na argumenty przedstawione specjalnie przez Telefónica co do dopuszczalności dwóch dodatkowych zarzutów.

201. W wyniku owej analizy doszedł on do wniosku, że zarzuty te są niedopuszczalne.

### B – *Argumenty stron*

202. Telefónica utrzymuje, że Sąd nie mógł odrzucić jako niedopuszczalnego jej zarzutu dotyczącego naruszenia art. 108 TFUE ze względu na to, że został on podniesiony po raz pierwszy w jej uwagach interwenienta i nie ma związku z przedmiotem sporu.

203. Przede wszystkim w pkt 216 zaskarżonego wyroku Sąd nie mógł oprzeć się na wyroku z dnia 19 listopada 1998 r., Zjednoczone Królestwo/Rada, C-150/94, EU:C:1998:547, ponieważ Telefónica nie odniosła się do tego wyroku.

204. Następnie Telefónica podnosi, że w pkt 217 zaskarżonego wyroku Sąd nie wyjaśnił w jaki sposób wyrok z dnia 8 lipca 2010 r., Komisja/Włochy, C-334/08, EU:C:2010:414, wydany w ramach skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, miałby uzasadniać to, że interwenient dysponuje większą swobodą w podnoszeniu zarzutów niepodniesionych przez stronę główną. W swoim wyroku z dnia 28 lipca 2011 r., Diputación Foral de Vizcaya i in./Komisja, od

C-474/09 P do C-476/09 P, EU:C:2011:522, dotyczącym sporu z zakresu pomocy państwa Trybunał przyjął zresztą to samo rozwiązanie co w wyroku z dnia 8 lipca 2010 r., Komisja/Włochy, C-334/08, EU:C:2010:414 [58]. Gdyby interwenient musiał ograniczyć się do zarzutów sformułowanych przez stronę główną, art. 132 § 2 regulaminu postępowania, który zobowiązuje go między innymi do przedstawienia swoich zarzutów, byłby pozbawiony znaczenia.

205. RTVE utrzymuje, że odwołanie wzajemne jest niedopuszczalne oraz że jest ono w każdym razie bezzasadne. Królestwo Hiszpanii i Komisja również podważają argumenty przedstawione przez Telefónica.

## C – *Moja analiza*

206. Odwołanie wzajemne jest moim zdaniem dopuszczalne.

207. Wprawdzie jedyny zarzut, jaki podnosi Telefónica, faktycznie nie powinien był się znaleźć w odpowiedzi na odwołanie, którą wniosła ona w ramach odwołania głównego, to wydaje mi się jednak, że mogła ona – zgodnie z art. 178 §§ 1 i 3 regulaminu postępowania – podnieść ten zarzut w ramach odwołania wzajemnego.

208. Co prawda, w art. 178 § 3 regulaminu postępowania wyjaśniono, że podnoszone na poparcie odwołania wzajemnego zarzuty i argumenty prawne „winny […] być odrębne od zarzutów i argumentów podnoszonych w odpowiedzi na odwołanie". Skoro jednak omawiany zarzut podniesiony w ramach odpowiedzi na odwołanie jest niedopuszczalny, wydaje mi się, że przepis ten nie stoi na przeszkodzie temu, aby Trybunał zbadał go w ramach odwołania wzajemnego.

209. Jeśli chodzi obecnie o zasadność tego zarzutu, Sąd słusznie moim zdaniem orzekł, że podniesione w pierwszej instancji zarzuty dotyczące naruszenia art. 108 TFUE są niedopuszczalne.

210. Po pierwsze, z treści uwag interwenienta wniesionych przez Telefónica do Sądu jasno wynika, że żądała ona stwierdzenia nieważności spornej decyzji z powodu naruszenia przez Komisję art. 108 TFUE, nawet jeśli DTS nie powołała się na naruszenie tego postanowienia w swoich pismach.

211. Jak słusznie wskazał Sąd w pkt 212 zaskarżonego wyroku, trzy zarzuty zmierzające do stwierdzenia nieważności podniesione przez DTS dotyczyły naruszenia, odpowiednio, art. 107 TFUE, art. 49 i 64 TFUE, a także art. 106 ust. 2 TFUE.

212. Zarzut podniesiony przez Telefónica w ramach jej uwag interwenienta nie miał zatem żadnego związku z przedmiotem sporu zdefiniowanym przez DTS, zmieniając tym samym ramy tego sporu w sposób sprzeczny z art. 40 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

213. Po drugie, zastrzeżenie, w którym Telefónica zarzuca Sądowi odniesienie się do pkt 36 wyroku z dnia 19 listopada 1998 r., Zjednoczone Królestwo/Rada, C-150/94, EU:C:1998:547, wydaje mi się całkowicie bezskuteczne.

214. Jakkolwiek Telefónica utrzymuje, że nie wskazała tego orzecznictwa w swoich uwagach interwenienta, to jednak pragnę stwierdzić, iż nie podnosi ona w szczegółowy sposób przeinaczenia. W tych okolicznościach i ze względu na to, że Sąd nie miał żadnego interesu w badaniu z urzędu wyroku mogącego podważyć jego własne wnioski, zakładam, że to odesłanie do orzecznictwa zostało poczynione przez Telefónica w trakcie postępowania w pierwszej instancji, jak to utrzymuje Sąd.

58 — Punkty 108 i nast.

215. Nawet gdyby Sąd błędnie uznał, że ów argument został podniesiony przez Telefónica, takie zastrzeżenie nie miałoby moim zdaniem żadnego znaczenia. Wbrew bowiem temu, co twierdzi Telefónica, badanie pkt 36 wyroku z dnia 19 listopada 1998 r., Zjednoczone Królestwo/Rada, C-150/94, EU:C:1998:547, umożliwiło Sądowi nie uzasadnienie niedopuszczalności jej zarzutów zmierzających do stwierdzenia nieważności, lecz wręcz przeciwnie, zbadanie, czy rozwiązanie przyjęte przez Trybunał w owym wyroku może podważyć jego własne wnioski co do dopuszczalności omawianych zarzutów. Nie można więc zarzucać Sądowi dokonania takiego badania.

216. Po trzecie, zastrzeżenie, w którym Telefónica zarzuca Sądowi błędy w ocenie dotyczące znaczenia wyroku z dnia 8 lipca 2010 r., Komisja/Włochy, C-334/08, EU:C:2010:414, nie jest zasadne.

217. Wbrew bowiem temu, co utrzymuje Telefónica, Sąd wyjaśnił w sposób jasny i wyczerpujący w pkt 217 zaskarżonego wyroku powody, dla których należy odróżnić, jeśli chodzi o przedmiot interwencji, postępowanie w sprawie skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego oraz postępowanie w sprawie skargi o stwierdzenie nieważności. Jak wskazują RTVE i Królestwo Hiszpanii, skarga o stwierdzenie nieważności i skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego mają różny cel i przedmiot.

218. Ponadto jakkolwiek zgodnie z art. 132 § 2 lit. b) regulaminu postępowania uwagi interwenienta powinny zawierać zarzuty i argumenty, jakie interwenient podnosi, nie oznacza to jednak, że może on podnosić nowe zarzuty, odrębne od zarzutów podniesionych przez wnoszącą odwołanie.

219. Artykuł 132 § 2 lit. b) regulaminu postępowania wpisuje się w ramy ograniczeń ustanowionych przez procedurę interwencji i przepis ten należy odczytywać w świetle poprzedzających go przepisów. W art. 129 tego regulaminu, zatytułowanym „Cel i skutki interwencji", wyjaśniono, że „[i]nterwencja może mieć na celu wyłącznie poparcie, w całości lub w części, żądań jednej ze stron", że „ma [ona] charakter akcesoryjny względem postępowania głównego" oraz że „[i]nterwenient akceptuje stan sprawy, w jakim się ona znajduje w chwili jego wstąpienia".

220. W świetle powyższych okoliczności wydaje mi się, że Sąd prawidłowo zbadał dopuszczalność zarzutów zmierzających do stwierdzenia nieważności podniesionych przez Telefónica i proponuję w konsekwencji, aby Trybunał oddalił jedyny zarzut dotyczący naruszenia art. 40 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej jako bezzasadny.

221. W świetle całości powyższych rozważań odwołanie wzajemne wniesione przez Telefónica należy w konsekwencji oddalić.

## VII – **Wnioski**

222. Uwzględniając powyższe rozważania, proponuję, by Trybunał orzekł, co następuje:

1) Odwołania zostają oddalone.

2) DTS Distribuidora de Televisión Digital SA, a także Telefónica de España SA i Telefónica Móviles España SA zostają obciążone kosztami postępowania.